

FRED. OLSEN & CO.'s PENSJONSKASSE

Org. no. 938 092 893

ÅRSREGNSKAP 2016

i henhold til

Forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak

FOR-2011-12-20 nr. 1457

INNHold

Styrets beretning for 2016

Resultatregnskap 2016

Balanseregnskap per 31.12.2016

Spesifikasjon til linjene i resultatregnskapet

Spesifikasjon til linjene i balansen

Regnskapsprinsipper og noter til regnskapet

Kontantstrømanalyse

Oppstilling over endringer i egenkapitalen

Revisjonsberetning fra revisor (KPMG)

Beretning fra aktuar (Mercer Norge AS)

Fred. Olsen & Co.'s Pensjonskasse

Styrets beretning for 2016

Fred Olsen & Co.'s Pensjonskasse (Pensjonskassen) omfattet ved inngangen til året tolv medlemsforetak (konsernpensjonskasse) foruten Fred. Olsen & Co. (foretaket). Foretaket og alle medlemsforetakene meddelte i 2012 at det ikke ble tatt opp nye medlemmer fra 1. juni samme år. Fra oktober 2015 blir fripoliser beholdt på «egen bok».

Pensjonskassen forvalter pensjonsmidler og er registrert i foretaksregisteret under organisasjonsnummer 938 092 893 og med kontor i Fred. Olsens gate 2 i Oslo.

Pensjonskassen hadde per 31. desember 2016 til sammen 235 (239 i 2015) medlemmer fordelt med 93 (93 i 2015) yrkesaktive (inklusive 6 med fripolise) og 142 (145 i 2015) pensjonister eller deres etterlatte. Av dem som mottar pensjon er 95 alderspensjonister og 5 uførepensjonister. Det er 36 etterlattepensjonister, 2 mottar barnepensjon og 4 mottar andre ytelser. Pensjonskassen forvalter 6 fripoliser på «egen bok» per 31.12.2016.

Forsikringsresultat for 2016

I henhold til elementanalyse fra aktuar viste forsikringsresultatet for perioden 2014 til 2016 følgende (risikoresultat):

	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>
Død	kr. - 3.060.964	kr. - 2.835.013	kr. 915.413
Uførhet	kr. 2.801.395	kr. - 3.068.185	kr. 2.082.244
Opplevelse	<u>kr. 3.946.117</u>	<u>kr. 3.940.455</u>	<u>kr. -2.642.719</u>
Totalt risikoresultat	<u>kr. 3.686.548</u>	<u>kr. - 1.962.743</u>	<u>kr. 354.937</u>

Halvparten av risikoresultatet for 2016 (kr. 177.469) er tilført risikoutjevningfondet. Sammen med tilførte renter (kr. 82.877) har risikoutjevningfondet derved økt med (kr. 260.346) til kr. 2.184.464 per 31.12.2016.

Resultatførte avsetninger for 2016 ble positivt med kr. 734.137 og tilføres erstatningsavsetningen (som beløp seg til kr. 1.486.634 mill. per 31.12.2016).

Finanstilsynet fokuserte i en årrekke på etablering av ny tariff for beregning av premiereserven sett i lys av utviklingen for levealder i befolkningen generelt (K2013). Risikoresultatene for perioden 2008 til 2014 var netto positive for pensjonskassen basert på K1963 og K2005 tariffene. Pensjonskassen oppreserverte fullt til den nye K2013FT tariffen fra 1. januar 2014. I 2015 førte hovedsakelig tre uføretilfeller til et netto negativt risikoresultat. I 2016 er netto resultatet igjen positivt. Styret anser tariffen (K2013) å være tilfredsstillende for Pensjonskassens medlemsbestand. Risikoutjevningfondet er bokført til kr. 2,2 mill. per 31.12.2016.

Resultatregnskap for 2016

Årsregnskapet for Pensjonskassen for 2016 satt opp etter Forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak (FOR-2011-12-20 nr. 1457). Sammenlignbare tall for 2015 er også basert på samme forskrift.

Teknisk Regnskap (forsikringsvirksomheten)

Inntekter

Brutto premie ble beregnet (av aktuar) til kr. 29,3 mill. for 2016 (kr. 26,4 mill. i 2015). Av dette utgjorde kr. 5,2 mill. engangspremie for pensjonsregulering og kr. 24,1 mill. årets premie.

Medlemsforetakene har tilført til sammen kr. 24,1 mill. hvorav kr. 12,4 mill. er innbetalt og det resterende trukket på premiefond. All utestående premie er oppgjort ved utgangen av mars 2017. Premien inkluderer forvaltningstillegg på 0,85% og rentegarantipremie på 0,10% av inngående forsikringsfond.

Renteinntekt og utbytter på finansielle eiendeler (bankinnskudd, obligasjoner, aksjer og egenkapitalbevis) utgjorde totalt kr. 12,3 mill. (kr. 12,8 mill. i 2015). Gevinster ved realisasjon av finansielle eiendeler utgjorde kr. 6,4 mill. (kr. 6,1 mill. i 2015). Pensjonskassens totale inntekter beløp seg således til kr. 48,0 mill. i 2016 mot kr. 45,3 mill. i 2015 (eksklusive verdiendringer på investeringer).

Verdioppgangen på investeringer i 2016 beløp seg til kr. 14,3 mill. - post 2.4 - (sammenlignet med en verdinedgang med kr. 3,2 mill. i 2015) som er ført mot endring i kursreguleringsfond (post 6.3) med samme beløp (ref. øremerking til virkelig verdi over resultatet – IAS 39).

Erstatninger (kostnader)

Det ble utbetalt pensjoner med kr. 18,7 mill. i 2016 (kr. 18,8 mill. i 2015).

Da Pensjonskassen fra oktober 2015 har tatt fripolisene «på egen bok», ble det ikke overført utløsningsbeløp (til fripoliser) i 2016 (kr. 10,7 mill. i 2015). Det er 6 fripoliseholdere per årsslutt 2016 som representerer kr. 12,3 mill. av total premiereserve (kr. 369,7 mill.) Det er tilført fripolisene kr. 10.554 fra resultatet samt kr. 42.892 til pensjonsreguleringer.

Endring i forsikringsforpliktelser

Premiereserve

I henhold til regnskapsloven skal resultatet korrigeres for endringer i premiereserven (totale nødvendige avsetninger til pensjoner). I 2016 er premiereserven tilført kr. 14,1 mill. og beløp seg til kr. 369,8 mill. ved årsslutt (basert på beregninger i henhold til K2013 fra aktuar).

Premiefond

Premiefondet er tilført midler fra resultatet med netto kr. 3,3 mill. i 2016 (kr. 3,5 mill. i 2015). Renter ble tilført Premiefondet med kr. 1,5 mill. i 2016 (kr. 1,1 mill. i 2015).

Pensjonistenes overskuddsfond

Pensjonistenes overskuddsfond ble tilført kr. 4,3 mill. fra resultatet i 2016 (kr. 5,2 mill. i 2015). Renter ble tilført Pensjonistenes overskuddsfond med kr. 65.333 i 2016.

Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser beløp seg til kr. 29,9 mill. (kr. 630.000 i 2015).

Midler tilordnet forsikringskontraktene beløp seg totalt til kr. 7,7 mill. i 2016 (kr. 8,7 mill. i 2015).

Forvaltningskostnader beløp seg til kr. 1,4 mill. (kr. 1,4 mill. i 2015) og forsikringsrelaterte administrasjonskostnader beløp seg til kr. 2,3 mill. (kr. 2,3 mill. i 2015).

Resultat av teknisk regnskap ble således positivt med kr. 1.693.328 for 2016 (kr. 1.261.065 i 2015).

Ikke-Teknisk Regnskap (selskapets resultat)

Renteinntekter og utbytte fra selskapsporteføljen beløp seg til kr. 2,8 mill. for 2016 (kr. 1,4 mill. for 2015). Verdiendringen på investeringsporteføljen var positiv med kr. 4,0 mill. (kr. 3,0 mill. i 2015) og realiserte gevinster med kr. 745.000. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen ble således kr. 7,5 mill. (kr. 4,4 mill. i 2014.)

Renter på innskutt kapital (fra Bonheur ASA) ble belastet med kr. 52.000 i 2016 (1,5% avkastning).

Forvaltningskostnader er belastet med kr. 177.202 i 2016 (kr. 176.887 for 2015).

Resultat av Ikke-Teknisk regnskap ble således kr. 7.377.760 for 2016 (kr. 4.195.803 for 2015).

Resultat før og etter skattekostnader (totalresultat)

	<u>2015</u>	<u>2016</u>
Teknisk regnskap	kr. 1.261.065	kr. 1.693.328
Ikke-teknisk regnskap	kr. 4.195.803	kr. 7.377.760
Resultat før skattekostnad	<u>kr. 5.456.869</u>	<u>kr. 9.071.088</u>
Skattekostnad	kr. - 65.218	kr. - 66.589
Totalresultatet etter skattekostnad	<u>kr. 5.391.651</u>	<u>kr. 9.004.499</u>

Disponering av resultatet

Følgende disponeringer er foretatt av Totalresultatet for 2016 (sammenligning med 2015):

	<u>2015</u>	<u>2016</u>
Overført fra/til Risikoutjevningfond	kr. 80.844	kr. 260.346
Overført fra annen egenkapital	<u>kr. 5.310.807</u>	<u>kr. 8.744.153</u>
Totalresultat	<u>kr. 5.391.651</u>	<u>kr. 9.004.499</u>

Av Totalresultat er det overført kr. 8.744.153 til annen opptjent egenkapital (post 11.2.1 og 11.2.4) som etter dette utgjør kr. 62.229.853 per 31.12.2016 (kr. 57.494.984 per 31.12.2015).

Balanse per 31.12.2016

Total balanse per 31. desember 2016 var kr. 608.954.388 (kr. 580 mill. per 31.12.2015), fordelt med kr. 530,6 mill. i kollektivporteføljen og kr. 77,7 mill. i selskapsporteføljen (inkl. risikoutjevningfond).

Kapitalavkastning i henhold til Hardy's formel er beregnet til 4,02% for totalporteføljen (4,17% i 2015). Verdijustert ble tilsvarende tall 6,18% for 2016 (3,09% i 2015). Verdijustert avkastning etter Dietz formel er beregnet til 6,41% (3,17% i 2015) for kollektivporteføljen og 11,05% for selskapsporteføljen i 2016 (6,93% i 2015).

Finansielle eiendeler

Kollektivporteføljen

Basert på markedsverdier er omlag 86% av totalbalansen på kr. 609,0 mill. tilhørende kollektivporteføljen (kr. 533,5 mill.). Av disse midlene er kr. 356,7 mill. (tilsvarende ca. 68%) plassert i obligasjoner eller lignende instrumenter (kr.13,0 mill. av dette er bokført som finansielle anleggsmidler). Videre er kr. 163,5 mill. (tilsvarende ca. 31%) investert i aksjer, egenkapitalbevis og aksjefond. De resterende midler (kr. 13,1 mill.) består av bankinnskudd og fordringer (tilsvarende ca. 3%).

Anskaffelseskost for finansielle anleggsmidler (holde til forfall porteføljen) beløp seg til kr. 13,0 mill. og markedsverdien til kr. 14,2 mill. per 31.12.2016.

Anskaffelseskost for obligasjoner ført som omløpsmidler i kollektivporteføljen beløp seg til kr. 353,0 mill. og markedsverdien kr. 355,4 mill. ved utgangen av 2016 (negativ forskjell med kr. 2,4 mill.).

Anskaffelseskost for aksjer, egenkapitalbevis og aksjefond for kollektivporteføljen beløp seg til kr. 83,3 mill. Markedsverdiene for disse verdipapirene beløp seg til kr. 163,5 mill. per årsslutt 2016 som tilsvarer kr. 80,2 mill. i positiv forskjell.

Kursreguleringsfondet (inklusive fond for urealiserte gevinster) er således beregnet til kr. 81,8 mill. per 31.12.2016, kr. 14,3 mill. høyere enn ved utgangen av 2015.

Selskapsporteføljen

Ved utgangen av 2016 beløp selskapsporteføljen seg til kr. 75,7 mill. som var investert med kr. 25,9 mill. i aksjer, kr. 22,3 mill. i obligasjoner samt kr. 27,5 mill. i bankinnskudd og fordringer.

Egenkapital

Ved inngangen til året var innskutt og opptjent egenkapital (sum Post 11) i Pensjonskassen bokført med kr. 65,2 mill. (innskutt egenkapital kr. 3,5 mill., fond for urealiserte gevinster kr. 5,8 mill., opptjent egenkapital med 57,5 mill. og risikoutjevningfond med kr. 1,9 mill.). Det er ikke foretatt innskudd av kjernekapital fra medlemsbedriftene i 2016. Annen opptjent egenkapital er tilført kr. 4,7 mill. og beløp seg til kr. 62,3 mill. ved årets slutt. Innskutt og opptjent egenkapital ble således kr. 77,7 mill. per 31.12.2016.

Kapitaldekningen per 31.12.2015 var beregnet til 22,05% (overdekning med kr. 38,8 mill. i forhold til et minimumskrav på 8%). Kravet om utregning av kapitaldekning er ikke lenger til stede i 2016.

Premiereservefondet (totale nødvendige avsetninger til pensjoner)

Premiereserveavsetningene i Pensjonskassen er beregnet ut fra en grunnlagsrente på 2,5% (med virkning fra 31. desember 2005 og med tilbakevirkende kraft for alle opptjente rettigheter). Fra 1. januar 2014 ble grunnlagsrenten for ny opptjening satt til 2,0%.

Uføreavsetninger er foretatt i forhold til forsterket grunnlag KU44 (avsatt kr. 1.238.128 til risikopremie for uføre samt kr. 233.959 til risikopremie for ektefelle og barn i 2006).

Pensjonskassen gikk over til tariffen K2013 fra 01.01.2014 (fullt oppreservert per 31.12.13).

Premiereservefondet var beregnet til kr. 355,6 mill. per 31.12.2015. Det ble ikke utmeldt medlemmer i løpet av 2016, men det er utstedt til sammen 6 fripoliser hvor premiereserven tilsvarer kr. 12,3 mill. per 31.12.2016. Premiereservefondet beløp seg til seg totalt til kr. 369,7 mill. per 31.12.2016.

Erstatningsavsetning

Fra regnskapsåret 2008 er erstatningsavsetningen ført separat i balansen og beløp seg til kr. 2.601.156 per 31.12.2014. Negativt risikoresultat på kr. 1,9 mill. ble ført mot erstatningsreserven i 2015 slik at fondet beløp seg til kr. 752.497 per 31.12.2015. I 2016 er erstatningsreserven tilført kr. 734.137 slik at fondet utgjorde kr. 1.486.634 per 31.12.2016.

Premiefondet (avsetninger til dekning av premie)

Ved inngangen til året var premiefondet bokført til kr. 58,3 mill. I 2016 ble det trukket kr. 6,9 mill. fra premiefondet som ved årets slutt beløp seg til kr. 51,4 mill.

I forbindelse med innføring av ny lovgivning for pensjonskasser med virkning fra 1. januar 2001 ble pensjonskasser pålagt å tilbakeføre midler til medlemsbedriftene dersom premiefondet var større enn seks ganger gjennomsnittet av de siste tre års premier (hovedregel).

Det er variasjoner i både premie og størrelse på premiefondene for hver enkelt av medlemsbedriftene. Premiefond er beregnet av aktuar for hver enkelt medlemsbedrift per 31.12.2016 og sammenlignet med beregning av maksimal størrelse av premiefondet. Beregningen tilsier at det er en medlemsbedrift hvor det vil være nødvendig å tilbakeføre midler fra premiefondet til medlemsbedriften. Tilbakeføringen vil skje i 2017.

Pensjonistenes overskuddsfond (avsetning til justering av løpende pensjoner)

Ved utgangen av 2015 var pensjonistenes overskuddsfond bokført med kr. 5,2 mill. Hele dette beløpet ble benyttet til justering av løpende pensjoner i 2016 (tilsvarende ca. 2,50%). G-reguleringen vedtatt av Stortinget i mai 2016 var på 2,78% (2,01% for løpende pensjoner). Den lovbestemte avsetning til pensjonistenes overskuddsfond basert på Pensjonskassens resultat gjør at pensjonistenes overskuddsfond ved utgangen av 2016 tilføres kr. 4,3 mill. og er bokført med kr. 4.317.081 per 31.12.2016. Dette tilsier at pensjonene vil kunne få justering av løpende pensjoner med ca. 2,1% ved reguleringen i juli 2017. Eventuelt for mye avsatt vil bli tilført premiefond ved utløpet av 2017.

Risikoutjevningfondet (tidligere Sikkerhetsfondet)

I perioden 2008 til 2012 ble fondet tilført midler slik at det beløp seg til kr. 14.414.665 ved utgangen av 2012. I 2013 ble det ikke tilført fondet midler, men negativt risikoresultat med kr. 176.478 ble dekket fra fondet. I 2014 ble det søkt om å få benytte det resterende i fondet (kr. 14.238.187) til opp-reservering til tariffen K2013FT per 31.12.2013. Risikoutjevningfondet ble derved benyttet fullt ut i 2013.

I 2014 ble det over resultat tilført kr. 1.843.274 til fondet (maksimum 50% av risikoresultat). Da risikoresultatet ble negativt i 2015, ble det ikke tilført midler til fondet i 2015 (utover renter) og det beløp seg til kr. 1.924.118 per 31.12.2015. I 2016 er fondet tilført kr. 260.346 fra resultatet og beløper seg til kr. 2.184.464 ved utgangen av 2016.

Risikostyring

Pensjonskassen er i hovedsak utsatt for forsikringsmessig, kapitalforvaltningsmessig og operasjonell risiko.

Forsikringsmessig risiko

Slik risiko håndteres blant annet ved å ha et korrekt beregningsgrunnlag samt tilstrekkelige avsetninger. Styret har vurdert det dit hen at dette har vært tilfredsstillende for 2016 da råd fra Finanstilsynet om tidlig å forberede seg på følgene av "langt liv" ble fulgt ved full oppreservering innen 31.12.2013 og innføring av K2013 fra 1. januar 2014. Risikoresultatet var også positivt i 2016.

Kapitalforvaltningsmessig (finansiell) risiko

Pensjonskassen er i denne sammenheng utsatt for markedsrisiko, kredittrisiko samt likviditetsrisiko.

Markedsrisiko/renterisiko

Både obligasjoner og aksjer/kapitaleierbevis er utsatt for markedsrisiko som for en stor del avhenger av rente og børsutviklingen i Norge. For Pensjonskassen vil således risikoen bl. annet bestå i en fare for at avkastningen ikke er tilstrekkelig til å dekke garanterte renter (p.t. 2,5% / 2,0%) samt fare for tap. Pensjonskassen har tilleggsavsetninger på kr. 21,8 mill. som kan benyttes til å dekke opp for mulig manglende avkastning fremover.

Kredittrisiko

Kredittrisikoen for kollektivporteføljen er begrenset da en stor andel av "holde til forfall" investeringene (kr. 13 mill. i markedsverdi) er plassert i obligasjoner utstedt av Oslo kommune og den finske stat. Omløpsmidlene (kr. 340 mill.) er blant annet plassert i statsgaranterte obligasjoner og statssertifikater (ca. kr. 140 mill.) eller kommunale, fylkeskommunale og statlig tilknyttede selskaper, sparebanker og relativt solide norske utstedere. Disse er normalt sett regnet som likvide verdipapirer.

Aksje-, aksjefond- og egenkapitalbevisporteføljen hadde ved utgangen av 2015 en verdi på kr. 139,9 mill. I løpet av 2016 steg verdiene og det ble realisert gevinster med kr. 6,1 mill. Porteføljen hadde en verdi på kr. 163,5 mill. per 31.12.2016 (ca. kr. 80 mill. høyere enn kostpris).

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen er begrenset ved at totale utbetalinger av pensjoner beløper deg til ca. kr. 18 mill. i året og at porteføljen består av bankinnskudd samt relativt solide, børsnoterte og likvide papirer.

Det har alltid vært og fortsetter å være styrets ansvar til enhver tid å påse at de investeringer Pensjonskassen foretar sikrer medlemmenes midler i størst mulig grad.

Gjennom beregninger (blant annet stresstester) holder styret seg jevnlig oppdatert i forbindelse med endringer i børsverdier samt rentenivå. I 2013, 2014, deler av 2015 og 2016 har verdiene steget relativt mye og enkelte papirer er realisert med gevinst. Styret bekrefter at den finansielle risikohåndtering i perioden 2007 – 2016 har fungert tilfredsstillende.

Operasjonell risiko

Den operasjonelle risiko kan begrenses ved gode rutiner, rapporteringer og kontrolltiltak. I forbindelse med at forskrift om internkontroll ble gjort gjeldende for pensjonskasser vedtok styret prinsipper for internkontroll i 2003. Rutiner med årlig gjennomgang av internkontrollen er etablert i tråd med gjeldende regelverk. Rapporter i henhold til forskrift om internkontroll samt IKT forskriften er på normal måte fremlagt, behandlet og godkjent i styret i 2016.

I forbindelse med at Likviditetsforskriften også ble gjort gjeldende for pensjonskasser har styret hvert år gjennomgått og godkjent retningslinjer og likviditetsbudsjett for Pensjonskassen. Oppfølging av dette er inkludert i den årlige interne kontrollen.

Fortsatt drift

Etter styrets oppfatning gir årsregnskapet et rettviseende bilde og en tilfredsstillende beskrivelse av Pensjonskassens stilling ved årsskiftet. Pensjonskassens finansielle stilling er etter Styrets oppfatning god og gir solid grunnlag for fortsatt drift. Stresstester viser at Pensjonskassens investeringer fortsatt har tilstrekkelig bufferkapital. Dette har også vist seg i praksis gjennom finanskriser og til tider svært turbulente markeder, som perioden (2007-2017).

Styret er fortsatt bekymret for pålegget om tilbakeføring av midler til medlemsbedriftene dersom premiefondet har en størrelse utover seks ganger gjennomsnittlig premie siste tre år. Pensjonskassen måtte på grunn av denne begrensningen tilbakeføre nærmere kr. 165 mill. (35% av balansen per 31.12.2006) til medlemsbedriftene i perioden 2001 – 2005. Dette regelverket vil fortsette å svekke Pensjonskassens soliditet og finansielle stilling over tid. Dette kom klart til syne allerede i 2007 da Finanstilsynet fant det riktig å kreve ytterligere styrking av premiereservene i forbindelse med blant annet økt levealder (krav om overgang fra K1963 til andre modeller for eksempel K2005) samt finanskrisen som startet i 2008.

Diskusjonen om ytterligere styrking av premiereservene i forbindelse med forventet økt levealder ble igjen et tema i 2012 og 2013 (K2013). Fortsatt usikkerhet omkring ytterligere soliditets krav fra EU (Solvency regelverket) er også svært bekymringsfullt for pensjonskasser og deres medlemmer (ref. tidligere medlemmer som har fått utstedt fripoliser hos Silver Pensjonsforsikring). Med svekkingen av balansen på grunn av det ovenstående, vil bebudede krav til soliditet fra 2018 kunne bli et svært tungt økonomisk løft for enkelte pensjonskasser og medlemsforetak. Dette er alvorlig både for det enkelte medlem og for medlemsbedriftene som har velfungerende og kostnadseffektive ytelsespensjonsordninger.

Andre forhold

Pensjonskassen har ingen ansatte, og det ytre miljø påvirkes ikke av driften.

Styret avholdt fire møter i løpet av året. Det er ikke utbetalt honorar til de av styrets medlemmer som er knyttet til medlemsbedriftene, men til styremedlem uten tilknytning til medlemsforetakene er det utbetalt kr. 25.000 for deltagelse i styret i 2016. Styret består av to kvinner og tre menn. Styret har notert forventninger om tiltak for å fremme likestilling i sammensetning av styret. Det ble avholdt medlemsmøte den 5. desember 2016 hvor valg av representanter til styret (utpekt av medlemmene) ble valgt for en tre års periode.

I henhold til forsikringsloven ble det den 30. november 2007 sendt søknad om konsesjon for drift av pensjonskassen til Finanstilsynet. Konsesjon ble innvilget 30. april 2008. F.o.m. 1. januar 2008 belaster foretaket premie for rentegarantien med 0,10% av inngående fondsmidler målt ved kontoutskriften.

Med virkning fra 1. mars 2008 ble det inngått avtale om gjenforsikring i tråd med forsikringslovens § 6-8. Gjenforsikringen er fornyet for ett år fra 1. mars 2017.

Beregning av solvensmarginkrav og solvensmarginkapital er gjort gjeldende for pensjonskasser fra 2010 og rapportering i henhold til Finanstilsynets standard skjema vil innleveres innen 31. mars 2017. Pensjonskassen beregnet og rapporterte et solvensmarginkrav på kr. 17,4 mill. per 31.12.2015. Solvensmarginkapitalen er beregnet til kr. 67,9 mill. ved utgangen av 2016 og tilfredsstilte derved beregnet krav på kr. 17,7 mill. med god margin (385,1%).

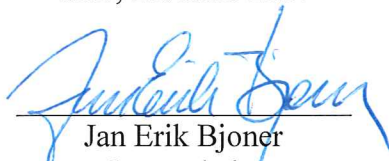
Kapitaldekningen ble beregnet til 22,05% ved utgangen av 2015 (fra 01.01.2016 er det ikke lenger krav til beregning av kapitaldekning).

I forbindelse med at både Silver Pensjonsforsikring og DNB Liv sa opp sine avtaler med Pensjonskassen om utstedelse av fripoliser (utløsningsavtaler) i 2015 ble det søkt om konsesjon for dette samme år. Finanstilsynet innvilget konsesjon for å beholde fripoliser «på egen bok» fra juli 2015.

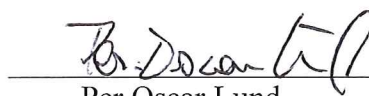
Til revisor er det betalt revisjonshonorar med kr. 159.450 og konsulentonorar kr. 49.322 i 2016 i forbindelse med Internkontrollforskriften.

Pensjonskassen driver ikke virksomhet som kan karakteriseres som forskning og utvikling (FoU).

Oslo, 23. mars 2017

Jan Erik Bjoner
Styrets leder

Kristin Alm

Per Oscar Lund

Ranveig Østvold

Jens Vig

Øyvind B. Kristiansen
Daglig leder

Fred. Olsen & Co.'s Pensjonskasse

Org.nr. 938092893

Regnskap

31. desember 2016

Fred. Olsen & Co.'s Pensjonskasse

Resultatregnskap

			31.12.16	31.12.15
TEKNISK REGNSKAP				
1. Premieinntekter	Note	Spesifikasjon		
1.1 Forfalte premier, brutto		A	29 341 908	26 408 006
1.2 - Avgitte gjenforsikringspremier			-55 000	-75 000
1.3 Overføring av premiereserve fra andre forsikringselskaper/pensjonsforetak				
Sum premieinntekter for egen regning			29 286 908	26 333 006
2.1 Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak				
2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		B	12 318 543	12 847 844
2.3 Netto driftsinntekt fra eiendom				
2.4 Verdiendringer på investeringer	14	C	14 335 135	-3 199 502
2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		D	6 359 926	6 072 461
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			33 013 604	15 720 803
3. Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen				
3.1 Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak				
3.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler				
3.3 Netto driftsinntekt fra eiendom				
3.4 Verdiendringer på investeringer				
3.5 Realisert gevinst og tap på investeringer				
Sum netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen			0	0
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter				
5. Pensjoner				
5.1 Utbetalte pensjoner mv.		E	-18 707 152	-18 839 213
5.1.1 Brutto				
5.1.2 - Gjenforsikringsandel av utbetalte pensjoner				
5.2 Endring i erstatningsavsetninger				
5.2.1 Brutto			-734 137	1 848 658
5.2.2 - Endring av gjenforsikringsandel av erstatningsavsetninger				
5.3 Overføring av premiereserve og tilleggsavsetninger til andre forsikringselskaper/pensjonskasser		F	0	-10 739 766
Sum pensjoner mv.			-19 441 289	-27 730 321
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser				
6.1 Endring i premiereserve				
6.1.1 Til (fra) premiereserve, brutto			-14 037 572	-3 157 623
6.1.2 - Endring i gjenforsikringsandel av premiereserve				
6.2 Endring i tilleggsavsetninger			0	568 502
6.3 Endring i kursreguleringsfond	14	C	-14 335 133	3 199 502
6.4.1 Endring i premiefond og innskuddsfond			-1 458 317	-1 101 655
6.4.2 Endring i pensjonistenes overskuddsfond			-65 333	-139 327
6.5 Overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringselskaper/pensjonsforetak				
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			-29 896 355	-630 600
7. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje				
7.1 Endring i premiereserven				
7.2 Endring i gjenforsikringsandel av premiereserven				
7.3 Endring i premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond				
7.4 Endring i andre avsetninger				
7.5 Overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringselskaper/pensjonsforetak				
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje			0	0
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser				
8.1 Overskudd på avkastningsresultatet	22		-7 416 448	-8 718 962
8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	22		-177 469	0
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser			-7 593 917	-8 718 962
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader (kollektivporteføljen)				
9.1 Forvalningskostnader		H	-1 390 623	-1 390 623
9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader		G, I	-2 285 000	-2 322 238
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader			-3 675 623	-3 712 861
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader				
11. Resultat av teknisk regnskap			1 693 328	1 261 065
IKKE-TEKNISK REGNSKAP				
12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen				
12.1 Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak				
12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		B	2 853 178	1 421 040
12.3 Netto driftsinntekt fra eiendom				
12.4 Verdiendringer på investeringer	14	C	4 009 284	3 021 650
12.5 Realiserte gevinster/ tap på investeringer		D	745 000	0
12.6 Renteutgifter		O	-52 500	-70 000
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			7 554 962	4 372 690
13. Andre inntekter				
14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen				
14.1 Forvaltningskostnader		H	-171 875	-171 875
14.2 Andre kostnader / inntekter		G, I	-5 327	-5 012
15. Resultat av ikke-teknisk regnskap			7 377 760	4 195 803
16. Resultat før skattekostnad			9 071 088	5 456 869
17. Skattekostnader	1, 23	O	-66 589	-65 218
18. Resultat før andre resultatkomponenter		P	9 004 499	5 391 651
19. Andre resultatkomponenter				
19.1 Verdireguleringer - eiendom, anlegg og utstyr				
19.2 Verdireguleringer - immaterielle eiendeler				
19.3 Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til ansatte				
19.4 Valutakursdifferanser fra utenlandsk virksomhet				
19.5 Gevinster og tap på finansielle eiendeler tilgjengelige for salg				
19.6 Effektiv andel av gevinster og tap på sikringsinstrumenter i kontantstrømsikring				
19.7 Andel av andre resultatkomponenter ved anvendelse av egenkapitalmetoden				
19.8 Justering av forsikringsforpliktelsene				
19.9 Skatt på andre resultatkomponenter				
20. TOTALRESULTAT			9 004 499	5 391 651
Disponeringer				
Overført til fond for urealiserte gevinster			260 346	80 844
Overført til (+) / fra (-) risikoujevningfond			8 744 153	5 310 807
Overført til (+) / fra (-) annen egenkapital				
Sum disponeringer			9 004 499	5 391 651

Fred. Olsen & Co.'s Pensjonskasse

Balanseregnskap

EIENDELER			31. desember 2016	31. desember 2015
	Note	Spesifikasjon		
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN				
1. Immaterielle eiendeler			0	0
2. Investeringer				
2.1 Bygninger og andre faste eiendommer				
2.1.1 Investeringseiendommer				
2.1.2 Eierbenyttet eiendom				
2.2 Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak				
2.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak				
2.2.2 Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak				
2.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost				
2.3.1 Investeringer som holdes til forfall	9	J	0	0
2.3.2 Utlån og fordringer				
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi				
2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	11, 12, 13	K	25 939 750	19 898 541
2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	9, 10	L	22 283 921	20 106 606
2.4.3 Utlån og fordringer		M	27 451 493	26 941 994
2.4.4 Finansielle derivater				
2.4.5 Andre finansielle eiendeler				
Sum investeringer			<u>75 675 164</u>	<u>66 947 141</u>
3. Fordringer				
3.1 Fordringer knyttet til premieinntekter				
3.2 Andre fordringer				
3.3 Andre fordringer				
Sum fordringer			0	0
4. Andre eiendeler				
4.1 Anlegg og utstyr				
4.2 Kasse, bank				
4.3 Eiendeler ved skatt				
4.4 Andre eiendeler beegnet etter sin art				
Sum andre eiendeler			0	0
5. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			0	0
Sum eiendeler i selskapsporteføljen			<u>75 675 164</u>	<u>66 947 141</u>
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE				
6. Investeringer i kollektivporteføljen				
6.1 Bygninger og andre faste eiendommer				
6.1.1 Investeringseiendommer				
6.1.2 Eierbenyttet eiendom				
6.2 Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak				
6.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak				
6.2.2 Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak				
6.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost				
6.3.1 Investeringer som holdes til forfall	9	J	13 006 584	13 010 945
6.3.2 Utlån og fordringer				
6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi				
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	11, 12, 13	K	163 510 304	139 897 981
6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	9, 10	L	343 673 398	350 522 459
6.4.3 Utlån og fordringer		M	13 088 938	9 275 941
6.4.4 Finansielle derivater				
6.4.5 Andre finansielle eiendeler				
Sum investeringer i kollektivporteføljen			<u>533 279 224</u>	<u>512 707 326</u>
7. Gjenforskringsandel av forsikringsforpliktelse i kollektivporteføljen				
8. Investeringer i investeringsvalgporteføljen				
8.1 Bygninger og andre faste eiendommer				
8.1.1 Investeringseiendommer				
8.1.2 Eierbenyttet eiendom				
8.2 Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak				
8.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak				
8.2.2 Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak				
8.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost				
8.3.1 Investeringer som holdes til forfall				
8.3.2 Utlån og fordringer				
8.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi				
8.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)				
8.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning				
8.4.3 Utlån og fordringer				
8.4.4 Finansielle derivater				
8.4.5 Andre finansielle eiendeler				
Sum investeringer i investeringsvalgporteføljen			0	0
9. Gjenforskringsandel av forsikringsforpliktelse i investeringsvalgporteføljen			0	0
Sum eiendeler i kundeporteføljene			<u>533 279 224</u>	<u>512 707 326</u>
SUM EIENDELER			<u>608 954 388</u>	<u>579 654 467</u>

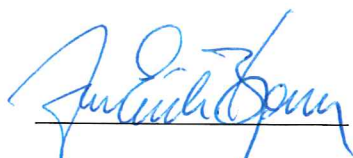
Fred. Olsen & Co.'s Pensjonskasse

Balanseregnskap

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER

	Note	Spesifikasjon	31. desember 2016	31. desember 2015
10. Innskutt egenkapital	15,24		3 500 000	3 500 000
11. Opptjent egenkapital				
11.1 Risikoutjevningfond	6,24		2 184 464	1 924 118
11.2 Annen opptjent egenkapital				
11.2.1 Annen opptjent egenkapital - opptjent egenkapital			62 229 853	57 494 984
11.2.3 Annen opptjent egenkapital - ufordelt resultat			0	0
11.2.4 Fond for urealiserte gevinster	14, 24	N	9 826 222	5 816 938
Sum opptjent egenkapital	24		<u>74 240 538</u>	<u>65 236 040</u>
Sum innskutt og opptjent egenkapital	24		<u>77 740 539</u>	<u>68 736 040</u>
12. Ansvarlig lånekapital mv.				
12.1 Evgivarende ansvarlig lånekapital				
12.2 Ordinær ansvarlig lånekapital				
Sum ansvarlig lånekapital mv.			0	0
13. Forsikringsforpliktelse - kontraktsfaste forpliktelser				
13.1 Premiereserve	2		369 752 456	355 671 992
13.2 Tilleggsavsetninger	5		21 805 219	21 805 219
13.3 Kursreguleringsfond	14	N	81 845 074	67 509 940
13.4 Erstatningsavsetning	2		1 486 634	752 497
13.5 Premiefond og innskuddsfond	3,4,26		51 388 823	58 332 667
13.6 Pensjonistenes overskuddsfond	7		4 317 081	5 226 668
Sum forsikringsforpliktelser - kontraktsfaste forpliktelser			<u>530 595 287</u>	<u>509 298 983</u>
14. Forsikringsforpliktelse - særskilt investeringsportefølje				
14.1 Premiereserve				
14.2 Supplerende avsetninger				
14.3 Tilleggsavsetninger				
14.4 Erstatningsavsetning				
14.5 Premiefond og innskuddsfond				
14.6 Pensjonistenes overskuddsfond				
Sum forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje			0	0
15. Avsetninger for forpliktelser				
15.1 Pensjonsforpliktelser o.l.				
15.2 Forpliktelser ved skatt				
15.2.1 Forpliktelser ved periodeskatt	22,23	P	66 589	65 218
15.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt				
15.3 Andre avsetninger for forpliktelser				
Sum avsetninger for forpliktelser			<u>66 589</u>	<u>65 218</u>
16. Forpliktelser				
16.1 Finansielle derivater				
16.2 Forfalte, ikke betalte pensjoner og utløsningsbeløp				
16.3 Andre forpliktelser				
Sum forpliktelser			0	0
17. Pålopte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		O	551 974	1 554 225
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			<u>608 954 388</u>	<u>579 654 467</u>
POSTER UTENOM BALANSEN				
18. Betingede forpliktelser			0	0

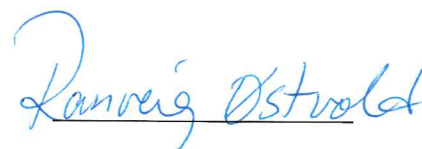
Oslo, 23. mars 2017

Jan Erik Bjørner

Kristin Alm

Ranveig Østvold

Per-Oscar Lund

Jens Vig

Øyvind B. Kristiansen

Daglig leder

Fred. Olsen & Co.'s Pensjonskasse

Spesifikasjon til linjene i resultatet Delt forvaltning av porteføljene

31. desember 2016

	31. desember 2016	Selskapsportefølje	Kollektivportefølje
A Forfalte premier, brutto			
Sum terminpremie	14 278 972		14 278 972
Sum terminpremie / delpremie nyinnmeldte	0		0
Delpremie ved overføring	3 994		3 994
Sum engangspremie aktive	4 423 296		4 423 296
Engangspremie aktive øvrige endringer	0		0
Risikopremier	10 034		10 034
Sparepremier	71 453		71 453
Premie for fritakspremie	5 726		5 726
Tilleggspremie utmeldinger	834 027		834 027
Sum tilbakeført premie	-210 938		-210 938
Sum premiefritak	497 494		497 494
Tilbakeført premie ved nye uføre og endringer på uføre	0		0
Sum tilleggspremie	4 182 883		4 182 883
Sum årets premie (jfr. foretakspensjonsloven § 9-2)	24 096 941	0	24 096 941
Sum engangspremie for pensjonsregulering	5 244 967		5 244 967
Sum forfalt premie	29 341 908	0	29 341 908
B Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler			
Renteinntekter likvider	636 761	264 022	372 739
Renteinntekter rentebærende papirer	7 590 647	573 021	7 017 625
Utbytte aksjer	6 146 882	2 016 135	4 130 747
Utbytte egenkapitalbevis / garantiinntekt	801 793		801 793
Amortisering obligasjoner holdes til forfall	-4 361		-4 361
	15 171 721	2 853 178	12 318 543
C Verdiendringer på investeringer			
Urealisert gevinst / tap obligasjoner vurdert som omløpsmidler	1 463 212	-512 155	1 975 367
Urealisert gevinst / tap sertifikater	-104 336		-104 336
Urealisert gevinst / tap aksjeforfølje	15 486 358	4 521 439	10 964 919
Urealisert gevinst / tap aksjefond	-1 755 139		-1 755 139
Urealisert gevinst / tap egenkapitalbevis	3 254 324		3 254 324
	18 344 419	4 009 284	14 335 135
D Gevinst / tap ved realisasjon av finansielle midler			
Gevinst / tap obligasjoner og sertifikater	257 328	745 000	-487 672
Gevinst / tap aksjefond	3 966 357		3 966 357
Gevinst / tap aksjer	1 977 576		1 977 576
Gevinst / tap egenkapitalbevis	903 665		903 665
	7 104 926	745 000	6 359 926
E Utbetalte pensjoner			
Pensjoner	-18 209 658		-18 209 658
Premiefritak	-497 494		-497 494
	-18 707 152	0	-18 707 152
F Overføringer			
Overføringer til andre pensjonsinretninger	0		0
Frigjort premiereserve ved fratredelse	0		0
	0	0	0
G Andre driftskostnader			
Ekstern revisor	-208 772		-208 772
Administrasjon	-1 562 498		-1 562 498
Styrehonorar	-25 000		-25 000
Arbeidsgiveravgift	-3 525		-3 525
Aktuar	-374 478		-374 478
Finanstilsynssavgift	-22 894		-22 894
Bankomkostninger / gebyr	-7 853		-7 853
Diverse omkostninger	-85 306	-5 325	-79 981
	-2 290 325	-5 325	-2 285 000
H Forvaltningskostnader*			
Forvaltningskostnader	-1 562 498	-171 875	-1 390 623
	-1 562 498	-171 875	-1 390 623
* Forholdsmessig fordeling av forvaltningskostnadene med utgangspunkt i forvaltningskapitalen			
I Andre inntekter/kostnader			
Rentekostnad på betalt skatt	-2	-2	0
Rentekostnad	0		0
	-2	-2	0

Fred. Olsen & Co.'s Pensjonskasse

Spesifikasjon til linjene i balansen Delt forvaltning av porteføljene

31. desember 2016

	31. desember 2016	Selskapsportefølje	Kollektivportefølje
J Investeringer som holdes til forfall			
Obligasjoner	13 006 584		13 006 584
	13 006 584	0	13 006 584
K Aksjer, aksjefond og grunnfondsbevis			
Aksjer	133 025 104	25 939 750	107 085 354
Aksjefond	36 881 679		36 881 679
Egenkapitalbevis	19 543 271		19 543 271
	189 450 054	25 939 750	163 510 304
L Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente ikke forfalte renter			
Obligasjoner	236 948 077	22 049 665	214 898 413
Sertifikater	126 771 132		126 771 132
Opptjente ikke forfalte renter obligasjoner	2 068 230	234 256	1 833 974
Opptjente ikke forfalte renter sertifikater	169 879		169 879
	365 957 319	22 283 921	343 673 398
M Fordringer inkl. bankinnskudd			
Fordringer medlemsbedriftene	166 307		166 307
Bankinnskudd ekskl. renteinnt. bankinnsk.	39 737 363	25 924 597	13 812 767
Renteinnt. bankinnskudd, kapitalisert 2016	636 761	264 022	372 739
Påløpte ikke forfalte bankrenter	0	0	0
Justering av bankbeholdning (oppgjør) regnskapsåret 2016	0	1 432 981	-1 432 981
Fordringer selskapsportefølje / kollektivportefølje	0	-170 107	170 107
Diverse	0	0	0
	40 540 431	27 451 493	13 088 938
N Fond for urealiserte gevinster / kursreguleringsfond			
Obligasjoner vurdert som omløpsmidler	2 178 586	596 845	1 581 742
Sertifikater	88 194		88 194
Aksjefølje	68 585 844	9 229 377	59 356 467
Aksjefond	15 870 702		15 870 702
Egenkapitalbevis	4 947 970		4 947 970
	91 671 295	9 826 222	81 845 074
O Påløpte kostnader og mottatte, ikke påløpte inntekter			
Forskuddstrekk pensjoner	492 204	0	492 204
Arbeidsgiveravgift	3 525	0	3 525
Avsatte renter kjemekapital	52 500	52 500	0
Diverse	3 745		3 745
	551 973	52 500	499 474
P Disponeringer			
Årets resultat før skatt	17 399 141	8 810 741	8 588 400
Skatt	-66 589	-66 589	
Årets resultat etter skatt	17 332 552	8 744 152	8 588 400
Disponeringer:			
Administrasjonsresultat overføres til egenkapital	1 422 427	1 422 427	
Risikoresultat:	177 469		
Renteresultat kollektivporteføljen:	7 604 471		
Dette fordeles fond	7 781 940		
herav sum til pensjonistenes overskuddsfond	4 270 046	4 270 046	4 270 046
herav sum til premiefond	3 280 979	3 280 979	3 280 979
herav sum til premiereserven (resultat tilordnet fripoliser)	42 891	42 891	42 891
herav sum til risikoutjevningfondet	177 469	177 469	177 469
herav sum til egenkapital (20% av overskudd fripoliser)	10 554	10 554	
	7 781 940		
Avsetning til tilleggsavsetning		0	
Avsetning til risikoutjevningfondet	82 877		82 877
Avsetning til erstatningsavsetning	734 137		734 137
	817 014	0	
Renteresultat selskapsporteføljen overføres til egenkapital	7 377 760	7 377 760	
Skatt	-66 589	-66 589	
Sum disponert	17 332 552	8 744 152	8 588 400

Regnskapsprinsipper og noter

NOTE 1: REGNSKAPSPRINSIPPER

a) Generelt

Fred. Olsen & Co.'s Pensjonskasse (Pensjonskassen) er en selvstendig juridisk enhet som forvalter pensjonsmidler, står under tilsyn av Finanstilsynet og er registrert i Foretaksregisteret i Brønnøysund med org. no. 938092893.

Pensjonsordningene

Den premiebetalende pensjonsordningen er en ordinær ytelsesbasert tjenestepensjonsordning i henhold til lov om foretakspensjon (LOF). Arbeidsgiver betaler hele premien til pensjonsordningen. Det er således ingen arbeidstakerandel.

Full årlig alderspensjon utgjør differansen mellom 70% av pensjonsgrunnlaget og en beregnet alderspensjon fra folketrygden. Beregnet alderspensjon fra folketrygden utgjør 75% av folketrygdens grunnbeløp tillagt en beregnet tilleggspensjon som fastsettes etter folketrygdens regler per 1. januar 1992. Alderspensjon skal dog utgjøre minst 15% av folketrygdens grunnpensjon.

Full årlig uførepensjon utgjør den alderspensjon medlemmet ville ha fått om medlemmet var blitt stående i stilling frem til pensjonsalder.

Full årlig ektefellepensjon utgjør 60% av full årlig alderspensjon. Det ytes samboerpensjon i tillegg til pensjon til ektefelle eller registrert partner.

Full årlig barnepensjon for yngste barn utgjør 50% av full årlig alderspensjon. For hvert av de øvrige barn utgjør full barnepensjon 25% av full årlig alderspensjon.

Lov om foretakspensjon ble endret med virkning fra 01.01.2011 slik at det er adgang til å ta ut helt eller deler av opptjent alderspensjon fra fylte 62 år og med rett til videre opptjening ut over 67 år og frem til 75 år. Pensjonskassens forsikringsvilkår er endret i tråd med dette.

Det er videre gjort endringer av regelverket for arbeidsavklaringspenger og begrensingsregler for samlet utbetaling av pensjoner. Fra 0.1.01.2017 er vilkårene for uførepensjon endret i tråd med nytt regelverk gjeldende fra samme dato. Endringene over vurderes ikke som vesentlige for vurdering av pensjonskassens risiko.

Personer som fratrukket inntil oktober 2015 har fått utstedt fripolise i et livsforsikringsselskap. Fra november 2016 har Pensjonskassen tatt over slik at fripoliser føres på "egen bok". (Finanstilsynet har i 2015 utvidet konsesjonen for å ta høyde for dette.)

Medlemsbedrifter

Medlemsbedriftene som har avtale om pensjonsordning i Fred. Olsen & Co.'s Pensjonskasse per 31.12.2016 er:

Fred. Olsen & Co. (foretaket)
 Fred. Olsen Spedisjon AS
 Fred. Olsen Insurance Services AS
 AS Quatro
 Fred. Olsen Energy ASA
 Fred. Olsen Fly og Luftmateriell AS
 Fred. Olsen Ocean AS
 Fred. Olsen Marine Services AS
 Stavnes Byggeselskap AS
 Fred. Olsen Travel AS
 Fred. Olsen Renewables AS
 Fred. Olsen Windcarrier AS
 Universal Foundation Norway AS

Antall medlemmer	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2010
Premiebetalende medlemmer (aktive)	87	93	111	131	167	166	163
Pensjonsmottagere (ekskl. uførepensjon)	137	138	145	147	133	133	138
Uførepensjonister	5	8	8	7	9	9	10
Fripoliser "på egen bok"	6	1	0	0	0	0	0

Lovgivning og konsesjon

Pensjonskassen er underlagt Lov om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet m.v. av 10. juni 2005 nr. 44 (forsikringsloven). For pensjonskasser trådte de siste kapitler av Forsikringsloven i kraft fra 1. januar 2008. Forsikringsloven tilsier at pensjonskasser skal inneha konsesjon til sin drift som skal godkjennes av Kongen. Denne kompetanse er delegert til Finanstilsynet. Finanstilsynet bekreftet at konsesjon er innvilget for Pensjonskassen den 10. april 2008. Finanstilsynet utvidet konsesjonen til å gjelde forvaltning av fripoliser f.o.m. 02.07.15.

Regnskapsføring

Pensjonskasser er underlagt regnskapsloven generelt og spesielt Forskift om årsregnskap for pensjonsforetak (FOR-2011-12-20-1457) heretter kalt årsoppgjørsforskriften.

b) Klassifisering av poster i regnskapet.

Klassifisering av finansielle eiendeler er foretatt i henhold til årsoppgjørsforskriften.

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Pensjonskassens investeringer i egenkapitalinstrumenter (aksjer, egenkapitalbevis og aksjefond) og gjeldsinstrumenter (obligasjoner som ikke holdes til forfall) er i hovedsak klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet. Når en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse førsteganginnregnes skal den merkes av foretaket til virkelig verdi over resultatet. Endringer i virkelig verdi for eiendeler som forvaltes under kollektivporteføljen innregnes mot kursreguleringsfond som del av en gruppe finansielle eiendeler.

Finansielle instrumenter i kategori "Øremerket til virkelig verdi over resultat"

IAS 39.9b åpner for regnskapsføring av en finansiell eiendel til virkelig verdi over resultat dersom den finansielle eiendel når den førstegangsinnregnes, øremerkes av foretaket til virkelig verdi over resultatet. I overgangsregler til ny årsregnskapsforskrift er det gitt mulighet for retrospektiv anvendelse av virkelig verdi opsjonen, jfr. årsregnskapsforskriftens § 7-3 (3).

I forbindelse med implementeringen av endringene i årsregnskapsforskriften har Pensjonskassen vurdert anvendbarheten av virkelig verdi opsjonen. Pensjonskassen ønsker å vurdere alle finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat i samsvar med virkelig verdi opsjonen dersom det ikke ved innregning er besluttet noe annet. IAS 39.9b angir vilkårene for anvendelse av virkelig verdi opsjonen. Det sentrale grunnlag for anvendelse av virkelig verdi opsjonen er at en gruppe finansielle eiendeler, finansielle forpliktelser eller begge deler forvaltes på grunnlag av virkelig verdi og at inntjeningen vurderes etter samme prinsipp. Dette må også være i samsvar med en dokumentert kapitalforvaltningsstrategi og at informasjon internt og mellom nøkkelpersoner gis på dette grunnlag.

Pensjonskassen har utarbeidet en kapitalforvaltningsstrategi i samsvar med kravene i kapitalforvaltningsforskriften. Porteføljen av verdipapirer forvaltes i samsvar med denne strategien og rapportering til styret og daglig leder skjer til virkelig verdi. I regnskapsføringen av finansielle eiendeler er det dermed lagt til grunn at vilkårene for anvendelse av virkelig verdi opsjonen er tilstede.

Finansielle eiendeler som holdes til forfall

Pensjonskassens investeringer i gjeldsinstrumenter (obligasjoner) som blir besluttet ført som eiendel som holdes til forfall vil i hovedsak ikke bli justert i verdi før den finansielle investering forfaller. Det blir dog justert for amortisert kost i henhold til gjeldende prinsipper for effektiv rentes metode. Justeringene blir foretatt i hvert enkelt regnskapsår og ført til resultat.

For regnskapsåret 2016 ble det kostnadsført kr. 4.361 og for regnskapsåret 2015 er dette kostnadsført med kr. 38.752.

Investeringer som holdes til forfall

Finansielle eiendeler med faste eller bestembare kontantstrømmer og bestemt innløsningsdato hvor pensjonskassen har intensjon om og evne til å holde investeringen til forfall, er klassifisert som investeringer holdt til forfall. Eiendeler i kategori "holde til forfall" måles til amortisert kost etter effektiv rentemetode. Nedskrivning gjennomføres dersom det foreligger objektive indikasjoner på verdifall.

Amortisert kost

Etter førstegangsinnretning måles investeringer som holdes til forfall, lån og fordringer, samt finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi, til amortisert kost basert på effektiv rentemetode. Ved beregning av effektiv rente estimeres kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Alle honorarer og punkter betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten, transaksjonsutgifter og alle andre betalinger eller rabatter som kan henføres til transaksjonen, inngår som en integrert del ved fastsettelsen av den effektive renten.

Utlån og fordringer

Finansielle eiendeler med faste eller bestembare kontantstrømmer som ikke er notert i et aktivt marked, er klassifisert som utlån og fordringer. Finansielle eiendeler klassifisert som lån og fordringer skal etter førstegangsinnregning måles til amortisert kost ved hjelp av en effektiv rentemetode. Nedskrivning gjennomføres dersom det foreligger objektive indikasjoner på verdifall.

c) Aksjer og andre verdipapirer oppført som omløpsmidler

Aksjer, aksjefond, sertifikater, egenkapitalbevis, konvertible obligasjoner og eventuelle ihendehaverobligasjoner er oppført som omløpsmidler i balansen.

Virkelig verdi bygger på observerbare markedsverdier ved årsslutt.

Aksjer og andre verdipapirer oppført som omløpsmidler bokføres til markedsverdi.

Markedsverdien fastsettes lik sluttkurs fra Oslo Børs på siste handledag i året.

For de øvrige verdipapirene fastsettes markedsverdien etter en verdivurdering på grunnlag av tilgjengelig informasjon samt Norges Fondsmeglerforbunds liste.

Differansen mellom markedsverdi og anskaffelseskost i kollektivporteføljen er ført mot kursreguleringsfond.

d) Verdipapirer oppført som anleggsmidler

Ihendehaverobligasjoner som holdes til forfall og beholdning av pantobligasjoner (utlån) er oppført som anleggsmidler. Ihendehaverobligasjoner kjøpt før 1998 ble oppført til pari kurs.

Fra og med 1998 vurderes alle obligasjonslån etter prinsipp om amortisering av over/underkurs over gjenværende løpetid. Inntil 2001 ble amortiseringsbeløpene ikke hensyntatt i årsresultatene.

Fra og med 2006 er det beregnet amorisert kost av anleggsmidlene etter effektiv rentemetode.

For regnskapsåret 2016 ble det kostnadsført kr. 4.361. I 2015 er kr. 38.752 kostnadsført.

e) Forsikringsmessige avsetninger

Forsikringsmessige avsetninger består av avsetning til premiereserve, erstatningsreserve, premiefond, tilleggsavsetninger, risikoutjevningssfond (tidligere sikkerhetsfond) og pensjonistenes overskuddsfond.

Premiereserve

Premiereserve er kontantverdien (diskontert med grunnlagsrenten) av totale pensjonsforpliktelser med fradrag av kontantverdien av fremtidige premier.

Inntil 31.12.2008 ble premiereserven beregnet etter tariff K63 med grunnlagsrente 2,5% og forsterket uforetariff KU.

Fra 1. januar 2009 ble premiereserven beregnet med grunnlag i Finansnæringens Hovedorganisasjons tariff K2005 med statistisk dødelighetsgrunnlag justert for de forventede endringer i dødeligheten frem til 2020. Tariffgrunnlaget var basert på FNO's premietariff K2005 for død med Storebrands KU-tariff for uføre og med Mercers sikkerhetstillegg.

I løpet av 2011 ble det nødvendig å justere tariffen (til "ren K2005-tariff") slik at det ble avsatt ytterligere kr. 1,4 mill. til premiereservfondet. Det ble søkt godkjenning fra Finanstilsynet for denne endringen i 2012 og denne ble godkjent.

I 2012 oppfordret Finanstilsynet pensjonskassene til å starte avsetning til ytterligere oppreservering for langt liv. Det ble således satt av ytterligere kr. 1,6 mill. til fondet i forbindelse med regnskapsavslutningen for 2011. Det ble søkt godkjenning fra Finanstilsynet om dette i 2012 og denne ble godkjent.

I påvente av ny K2013 tariff fra Finanstilsynet ble det i samråd med aktuar ikke avsatt ytterligere midler til oppreservering for langt liv i 2012.

I 2013 beregnet aktuar oppreserveringsbehovet ved overgang fra "ren K2005-tariff" til Finanstilsynets K2013FT til kr. 39.3 mill. Styret i Pensjonskassen vedtok å foreta slik oppreservering i forbindelse med årsoppgjøret for 2013. Finanstilsynet har godkjent oppreserveringen i april 2015. For 2016 ble risikoresultatet positivt.

Se forøvrig omtale under Risikoutjevningfond (sikkerhetsfond) nedenfor i relasjon til oppreservering til tariff K2013.

Dødlighetstariffen som anvendes i Pensjonskassen er K2013 med Finanstilsynets sikkerhetstillegg. Premiefondet og pensjonsreguleringsfondet er tilført 2,5 % rente (grunnlagsrente 2,5% og 2,0% for ny opptjening fra 2014). Administrasjonsreserven er avsatt med 3% av premiereserven. Årets bruttopremie inkluderer 5% administrasjonstillegg for aktive og 3% for pensjonister. I tillegg inkluderer premien et forvaltningstillegg på 0,85% og en rentegaranti på 0,10% av inngående forsikringsfond.

Erstatningsreserve

For 2006 ble det avsatt erstatningsreserve med kr. 1.472.087 som tidligere var innregnet i premiereserven. Fra og med regnskapsåret 2008 føres denne som egen post i balansen. Det ble avsatt ytterligere kr. 773.618 til erstatningsreserven i 2010. I 2011 ble avsetningen til erstatningsreserve økt med 153.654 og i 2012 økte avsetningen med 94.808. Avsetningen til erstatningsreserven ble ikke endret i 2013. I 2014 ble fondet tilført renter med kr. 106.989 slik at det beløp seg til kr. 2.601.156 per 31.12.14. I 2015 ble fondet tilført renter med kr. 114.084 og belastet med negativt risikoresultat (kr. 1.962.743) slik at det beløp seg til kr. 752.497 pr. 31.12.15. I 2016 er det tilført kr. 734.137 slik at fondet beløp seg til kr. 1.486.634 ved utgangen av 2016.

Premiefond

Premiefondet inneholder forskudsbetalte premier i henhold til skatteloven. I tillegg inneholder fondet overskuddsmidler som er tilført ordningen. Det ble netto trukket kr. 6,9 mill. på premiefondet i 2016. Se spesifikasjon av dette under note 4 nedenfor.

Tilleggsavsetninger

Tilleggsavsetninger kan benyttes til å dekke renteunderskudd i forhold til garantert avkastning, men kan ikke dekke negativ avkastning.

Per 31. desember 2007 var det bokført tilleggsavsetninger med kr. 20.013.110 som tilsvarte 8 % av premiereserven pr. 31. desember 2006 (maksimal avsetning). I 2008 ble det ikke overført midler til tilleggsavsetninger. Fra og med regnskapsåret 2008 er maksimal avsetning til tilleggsavsetninger økt til inntil 12% av premiereserven per 31. desember 2009 (kr. 283,0 mill. x 12% = kr. 33,9 mill. maksimalt). I 2010, 2011, 2012 og 2013 er det ikke avsatt ytterligere til tilleggsavsetninger slik at fondet fortsatt beløp seg til kr. 22,5 mill. pr. 31.12.2013. I 2014 ble det utbetalt kr. 139.388 i forbindelse med utmelding av Fred. Olsen Production ASA. Per 31.12.2015 beløp tilleggsavsetningen seg til kr. 21.805.219.

Det er ikke tilført eller trukket på fondet i 2016 slik at saldo per 31.12.2016 var kr. 21.805.219.

Risikoutjevningfond (tidligere Sikkerhetsfond)

Dersom risikoresultatet er positivt, kan 50% av dette avsettes til risikoutjevningfondet. Dette fondet kan i senere år benyttes til dekning av negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet klassifiseres under selskapsporteføljen.

Sikkerhetsfondet var avsatt etter forskrift om beregning av nedre grense med kr. 289.356 pr. 31. desember 2006. Styret i pensjonskassen hadde til hensikt å foreta oppreservering i henhold til tariffen K2005 fra og med regnskapsåret 2007. Aktuar kunne av tekniske grunner ikke foreta endelig beregning av størrelsen på nødvendig oppreservering av premiefondet pr. 31. desember 2007.

For allikevel å ta høyde for nødvendig oppreservering ble det søkt Finanstilsynet om adgang til å øke sikkerhetsfondet med inntil kr. 11,3 mill. pr. 31. desember 2007. Denne søknaden ble innvilget i løpet av 2008.

Sikkerhetsfondet ble avvirket 1. januar 2008 og midlene overført til risikoutjevningfond (RUF) pr. samme dato.

Fondet kan også benyttes for oppreservering av premiereserven i tråd med ny tariff (i henhold til forsikringsloven). Overgang til K2005 ble innført med virkning fra 1. januar 2009. Kostnaden for overgangen ble belastet fondet med kr. 1.416.342 i forbindelse med tariff endringen. Det ble ikke tilført ytterligere midler fra resultatet i 2010 slik at fondet fortsatt beløp seg til kr. 12,9 mill. ved utgangen av 2010. I 2011 ble det tilført 0,9 mill. til risikoutjevningfondet. En økning på 0,5 mill. ble tilført risikoutjevningfondet i 2012 slik at det utgjorde kr. 14,4 mill. pr. 31.12.2012. Styret besluttet i 2013 at fondet skulle benyttes til oppreservering av premiereserven i forbindelse med innføring av K2013 fra 1. januar 2014. Fondet ble således tomt ved utgangen av 2013. I 2014 ble det søkt Finanstilsynet om disponering av fondet for oppreservering pr. 31.12.13. Søknaden ble innvilget i 2015.

Fondet ble i 2014 tilført kr. 1.843.274. I 2015 ble fondet tilført kr. 80.844 i renter og det ble således kr. 1.924.118 pr. 31.12.15. I 2016 er det overført kr. 260.346 fra resultatet for 2016 slik at fondet beløp seg til kr. 2.184.464 ved utgangen av 2016.

Pensjonistenes overskuddsfond

Avsetning til pensjonistenes overskuddsfond blir foretatt ved fordeling av årets overskudd i henhold til regelverk i Lov om Foretakspensjon (LOF). Fondet skal benyttes til engangspremier for økning av ytelsene til pensjonistmedlemmene. Ved inngangen til 2016 var fondet kr. 5,2 mill. hvorav kr. 5,2 mill. ble brukt til oppjustering av ytelsene i tråd med G-reguleringen i 2016. Fra resultatet er det i 2016 tilført kr. 4,3 mill. og det er tilført renter med kr. 65.333 slik at fondet beløp seg til kr. 4.317.081 per 31.12.2016.

f) Overføring av premiereserve m.v. ved flytting

Overføring av premiereserve ved flytting mellom medlemsbedrifter eller ut av medlemsbedrifter føres over resultatregnskapet. Kostnads- og inntektsføring skjer i den perioden risikoen overføres ved at premiereserven reduseres/økes tilsvarende.

Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetning, kursreserver, administrasjonsreserve og årets resultat.

g) Utsatt skatt/utsatt skattefordel

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt.

Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat og skattepliktig formue.

Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig verdi og skattemessig verdi, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring og fremførbar godtgjørelse.

Utsatt skattefordel balanseføres dersom fremtidig skattepliktig inntekt sannsynliggjør en utnyttelse.

Skatt på formue beregnes til 0,15 % av netto formueverdier. Netto formueverdi beregnes etter at offisielle ligningsverdier for aktuelle aktivaposter er fratrukket avsetninger til forsikringsfond og eventuell annen gjeld i balansen (innskutt kjernekapital fra medlemsbedriftene).

h) Inndeling i kollektiv- og selskapsportefølje

Porteføljene er inndelt i kollektiv- og selskapsportefølje. Kollektiv- og selskapsporteføljene er fysisk atskilte porteføljer.

Avskatning og kostnader knyttet til verdipapirene i de ulike porteføljene fordeles etter hvilke portefølje verdipapiret tilhører.

NOTE 2: BEVEGELSER PÅ PREMIERESERVEFOND OG ERSTATNINGSRESERVE

	Premie- reserve	Erstatnings- reserve
1. Inngående balanse	355 671 992	752 497
2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse		
2.1 Netto resultatførte avsetninger	14 037 572	734 137
2.2 Overskudd på avkastningsresultatet		
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		
2.4 Annen tilordning av overskudd		
2.5 Justering av forsikringsforpliktelse fra andre resultatkomponenter		
<i>Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse</i>	<i>14 037 572</i>	<i>734 137</i>
3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse		
3.1 Overføringer mellom fond		0
3.2 Overføringer til/fra selskapet		
<i>Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
4. Utgående balanse	369 709 564	1 486 634

NOTE 3: RENTER TIL PREMIEFOND

Selskapets premiefond er godskrevet med en renteavkastning på 2,5 %.

Rente til premiefond utgjør (2,5 % av 58 332 667)

1 458 317

NOTE 4: BEVEGELSER PREMIEFOND

Premiefondets størrelse i forhold til årlig premie

Premiefond

51 388 823

Årets premie

24 096 941

Premiefondets størrelse ift. årlig premie - ganger

2,13

Premiefondets anvendelse de siste 5 år

	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Inngående balanse	58 332 667	44 066 179	39 752 873	47 732 586	52 214 344	60 056 083	63 973 820
Innbetalinger og overføringer til premiefond i løpet av året	12 432 101	24 046 071	23 891 909	18 928 952	18 117 559	15 491 844	16 045 917
Garantert rente på premiefondsmidler	1 458 317	1 101 655	993 822	1 193 315	1 305 359	1 501 402	1 599 346
Årets resultat tilført premiefond	3 280 979	3 489 087	8 020 511	0	3 985 663	4 269 467	1 976 345
Overført til/fra pensjonistenes overskuddsfond	5 226 668	8 759 712		-443 314	508 248	-3 635 106	488 812
Overført til/ fra pensjonsreguleringsfondet							
Uttak av premiefond i løpet av året	-29 341 908	-23 130 038	-28 592 936	-27 658 666	-28 398 586	-25 469 346	-24 028 156
Utgående balanse	51 388 823	58 332 667	44 066 179	39 752 873	47 732 586	52 214 344	60 056 083

NOTE 5: TILLEGGSAVSETNINGER

Tilleggsavsetninger IB 01.01.16

21 805 219

Endring 2016

0

Tilleggsavsetninger UB 31.12.16

21 805 219

NOTE 6: AVSETNINGER TIL RISIKOUTJEVNINGSFONDET

Risikoutjevningsfondet IB 01.01.16

1 924 118

Rente (over resultat), tilført rente etter FVL's §3-13 i den endrede loven av 10. april 2015

82 877

Tilført 1/1-31/12/16 (over resultat), 50% av positivt risikoresultat

177 469

Risikoutjevningsfondet UB 31.12.16

2 184 464

NOTE 7: PENSJONISTENES OVERSKUDDSFOND

Pensjonistenes overskuddsfond IB 01.01.16

5 226 668

Renter tilført 1/1-30/06/16

65 333

Utbetalt

Overført til premiefond

Engangspremie for pensjonsregulering

-5 244 967

Tilført fra årets resultat

4 270 046

Pensjonistenes overskuddsfond UB 31.12.16

4 317 081

NOTE 8: PLASSERING I OBLIGASJONER

<u>Verdipapir</u>	Anskaffelses- kost	Markedsv. Bokf. verdi	Løpetid
100% statlige obligasjoner	31 384 050	31 354 545	1 - 4 år
50 - 100 % statlige obligasjoner	16 945 600	17 246 203	1 - 7 år
Kommunale/fylkeskommunale obligasjoner	101 002 181	102 562 674	1 - 10 år #
Obligasjoner utstedt av finansinst.	29 016 200	28 983 178	1 - 8 år ∞, *, **
Øvrige obligasjoner	56 421 460	56 801 477	1 - 7 år #
Sum	<u>234 769 491</u>	<u>236 948 077</u>	
Kursreserve	2 178 586		
	<u>236 948 077</u>	<u>236 948 077</u>	

- ∞ Helgeland spb NO0010640873: Med innlosningsrett for utsteder, CALL
 * Gjensidige Bank NO010735707: Med innlosningsrett for utsteder, CALL
 * Gjensidige Forsikring NO010720378: Med innlosningsrett for utsteder, CALL
 ** Nordea Bank XS1202091671: Perp Call 12.03.2020
 # Energiselskapet Buskerud NO0010599087: Med innlosningsrett for investor, PUT

Obligasjoner som holdes til forfall

Bokført verdi pr. 1. januar 2016	13 010 945
Tilgang 1/1-31/12	0
Avgang 1/1-31/12	<u>0</u>
	13 010 945
Periodiserte over-/underkurs 1/1-31/12	<u>-4 361</u>
Bokført verdi 31/12	<u>13 006 584</u>
Pålydende verdi pr. 31. desember 2016	13 000 000

NOTE 9: SPESIFIKASJON AV OBLIGASJONER

Hendehaverobligasjoner (omløpsmidler) /
"Øremerket til virkelig verdi over resultat"

Type obligasjon	VPS-nr.	Rating	Pålydende verdi	Anskaffelsesverdi	Kurs pr. 31.12.16	Markedsverdi	Kursreserve	Renter	Utløpsdato
Agder Energi AS	NO0010600190		0	0		0	0	8 956	2016
Agder Energi AS	NO0010736929		3 000 000	3 000 000	98,58	2 957 370	-42 630	51 904	2022
Akershus Fylke	NO0010759707		5 000 000	5 005 060	100,38	5 019 224	14 164	43 881	2018
Asker Kommune	NO0010631401		0	0		0	0	47 576	2016
Ålesund Kommune	NO0010756661		3 000 000	3 003 276	100,21	3 006 183	2 907	30 678	2018
Avinor AS	NO0010511629	S&P AA-/A-1 / M Stable /	0	0		0	0	49 200	2016
Bergensh. Komm. Kraftselskap	NO0010724446		5 000 000	5 013 050	99,65	4 982 721	-30 329	82 044	2019
BN Bank ASA	NO0010641616		3 000 000	2 961 000	100,28	3 008 502	47 502	85 411	2017
Color Group ASA	NO0010630155		0	0		0	0	292 814	2016
Color Group ASA	NO0010699168		1 000 000	1 031 250	102,77	1 027 703	-3 547	15 523	2017
Color Group ASA	NO0010737133		3 000 000	3 010 000	103,26	3 097 948	87 948	155 406	2020
Digiplex Norway AS	NO0010741747		5 000 000	5 000 000	99,92	4 996 017	-3 984	245 075	2019
Energiselskapet Buskerud AS	NO0010599087		3 000 000	3 000 000	118,82	3 564 748	564 748	172 500	2023
Entra Eiendom AS	NO0010641806		5 000 000	4 984 000	100,21	5 010 383	26 383	117 162	2017
Entra Eiendom AS	NO0010715931		3 000 000	2 961 600	99,81	2 994 273	32 673	51 200	2019
Entra ASA	NO0010766363		2 000 000	2 000 000	100,90	2 018 067	18 067	24 571	2021
Fjellinjen AS	NO0010733538		3 000 000	2 997 750	99,94	2 995 122	-2 628	40 535	2018
Fredrikstad Energi AS	NO0010777238		2 000 000	2 000 000	99,98	1 999 623	-377	9 643	2021
Gjensidige Bank ASA	NO0010735707	S&P A/Stable / A1	1 000 000	1 000 000	96,97	969 737	-30 263	42 842	2020 *
Gjensidige Forsikring ASA	NO0010720378	S&P A/Stable / A1	1 000 000	935 000	96,45	964 531	29 531	24 986	2044
Hamar kommune	NO0010705734		0	0		0	0	6 952	2016
Helgeland Sparebank	NO0010640873		2 000 000	2 000 000	100,46	2 009 146	9 146	128 201	∞
Hafslund ASA	NO0010602253		0	0		0	0	21 775	2016
Hafslund ASA	NO0010486772		5 000 000	5 036 500	109,07	5 453 601	417 101	315 875	2021
Hordaland Fylkeskommune	NO0010774912		5 000 000	5 006 900	100,60	5 029 960	23 060	27 568	2026
Hordaland Fylkeskommune	NO0010717465		0	0		0	0	23 564	2016
Jernbanepersonalets Spb.	NO0010723042		2 000 000	2 000 000	99,13	1 982 659	-17 341	58 312	2024
Kredittforeningen for Spb.	NO0010660996		0	0		0	0	180 644	2016
KfW Bankengruppe	NO0010614662	AAA	0	0		0	0	28 522	2016
KfW Bankengruppe	NO0010762800	AAA	5 000 000	5 185 600	103,00	5 150 198	-35 402	79 061	2019
KfW Bankengruppe	NO0010776826	AAA	5 000 000	5 198 450	103,59	5 179 383	-19 067	20 711	2019
Kongsberg Gruppen ASA	NO0010657349		3 000 000	3 000 000	107,37	3 221 065	221 065	144 000	2019
Kongsberg Gruppen ASA	NO0010779788		2 000 000	2 000 000	100,10	2 002 016	2 016	4 189	2023
Kragerø Sparebank	NO0010752652		2 000 000	2 000 000	101,09	2 021 843	21 843	48 959	2018
Landkreditt Bank	NO0010760713		2 000 000	2 000 600	100,52	2 010 330	9 730	25 759	2018
Larvik kommune	NO0010671159		0	0		0	0	6 375	2016
Lyse Energ AS	NO0010757651		3 000 000	3 000 000	101,17	3 035 104	35 104	62 595	2018
Lyse Energ AS	NO0010637135		2 500 000	2 500 000	100,14	2 503 597	3 597	65 011	2017
Lyse Energ AS	NO0010670383		3 000 000	3 000 000	100,86	3 025 945	25 945	75 213	2018
Mandal Kommune	NO0010732993		0	0		0	0	26 109	2016
Molde Kommune	NO0010733207		5 000 000	5 000 875	99,80	4 989 767	-11 108	65 847	2018
Nordea Bank AB	XSI1202091671	S&P AA-/M Aa3 / F AA-	3 000 000	3 007 500	97,28	2 918 397	-89 103	126 032	2020, call **
Nortura ASA	NO0010778236		3 000 000	3 000 000	99,85	2 995 439	-4 561	9 417	2022
Norwegian Property ASA	NO0010720600		2 000 000	2 000 000	99,66	1 993 130	-6 870	41 828	2019
Norges Statsbaner	NO0010703440		5 000 000	5 000 000	99,84	4 991 941	-8 060	74 181	2019
OBOS BBL	NO0010763741		4 000 000	4 000 000	101,55	4 062 082	62 082	67 406	2021
Orkla ASA	NO0010364912		5 000 000	5 000 000	100,03	5 001 595	1 595	78 965	2017
Orkla ASA	NO0010774383		1 000 000	1 000 000	99,66	996 607	-3 393	5 104	2023
Oslo Kommune	NO0010557015		5 000 000	5 163 250	101,26	5 063 151	-100 099	129 585	2017
Oslo Kommune	NO0010547979		0	0		0	0	85 356	2016
Posten Norge AS	NO0010601230		0	0		0	0	11 538	2016
Posten Norge AS	NO0010745243		3 000 000	3 000 000	100,10	3 003 103	3 103	51 010	2018
Posten Norge AS	NO0010745250		3 000 000	3 000 000	100,21	3 006 338	6 338	56 805	2020
Ringerike Kraft AS	NO0010689417		0	0		0	0	46 440	2016
Ringerike Kraft AS	NO0010767122		3 000 000	3 000 000	100,32	3 009 653	9 653	40 313	2019
Rogaland Fylkeskommune	NO0010332042		0	0		0	0	99 205	2016
Schibsted ASA	NO0010637176		2 000 000	2 015 940	100,26	2 005 130	-10 810	19 323	2017
Schibsted ASA	NO0010710569		3 000 000	3 000 000	100,04	3 001 312	1 312	66 023	2021
Sogn og Fjordane Energi AS	NO0010610017		5 000 000	4 956 500	100,56	5 028 038	71 538	112 231	2018
Sogn og Fjordane Energi AS	NO0010624471		2 500 000	2 500 000	100,87	2 521 852	21 852	58 854	2019
Sogn og Fjordane Fylkeskomm.	NO0010779929		3 000 000	3 001 800	100,04	3 001 125	-675	4 133	2019
Skien Kommune	NO0010316029		0	0		0	0	63 616	2016
Søgne Kommune	NO0010661747		0	0		0	0	69 122	2016
Sør-Trøndelag Fylkeskommune	NO0010709082		0	0		0	0	10 086	2016
Sporveien Oslo AS	NO0010723026		2 000 000	2 000 000	99,91	1 998 265	-1 735	35 882	2019
Statnett SF	NO0010675366	S&P A+ / M A2	10 000 000	10 000 000	100,24	10 023 583	23 583	161 939	2019
Storebrand ASA	NO0010605652	BBB-	0	0		0	0	22 203	2016
Storebrand ASA	NO0010647159	BBB-	3 000 000	3 092 100	100,60	3 018 021	-74 079	105 819	2017
Sør-Trøndelag Fylkeskommune	NO0010774672		5 000 000	5 001 500	99,99	4 999 649	-1 851	21 651	2018
Stadshypotek AS	NO0010762685		3 000 000	3 000 000	101,05	3 031 500	31 500	39 672	2022
Tafjord Kraft AS	NO0010601693		0	0		0	0	23 961	2016
Tafjord Kraft AS	NO0010740400		2 000 000	2 000 000	96,20	1 924 072	-75 928	33 114	2020
Thon Holding AS	NO0010668361		5 000 000	4 992 500	100,58	5 028 820	36 320	186 788	2017
Tine SA	NO0010660723		5 000 000	5 042 770	100,75	5 037 330	-5 440	55 133	2017
Trogstad Sparebank	NO0010752447		2 000 000	2 000 000	101,27	2 025 352	25 352	50 369	2019
Trøndelag Bonveiselskap AS	NO0010589872		5 000 000	5 000 000	109,49	5 474 256	474 256	226 875	2021
Tromsø Kommune	NO0010733934		5 000 000	5 000 000	99,82	4 991 015	-8 985	65 728	2018
Vardar AS	NO0010601248		0	0		0	0	25 590	2016
Vardar AS	NO0010665037		8 000 000	8 021 900	100,06	8 004 742	-17 158	251 327	2017
Wilh. Wilhelmsen ASA	NO0010351281		4 000 000	3 687 000	90,02	3 600 610	-86 390	82 500	2022
Wilh. Wilhelmsen ASA	NO0010549603		0	0		0	0	186 164	2016
Wilh. Wilhelmsen ASA	NO0010682404		1 000 000	1 000 000	100,10	1 001 011	1 011	34 520	2018
Wilh. Wilhelmsen ASA	NO0010709215		5 000 000	5 000 000	98,34	4 917 215	-82 786	145 119	2019
Yara International ASA	NO0010727977		1 000 000	1 003 000	99,73	997 315	-5 685	17 767	2019
Yara International ASA	NO0010502834		0	0		0	0	61 600	2016
Sum omløpsmidler kollektivporteføljen			213 000 000	213 316 671		214 898 413	1 581 742	6 167 445	

Type obligasjon	VPS-nr.	Rating	Pålydende verdi	Anskaffelses-verdi	Kurs pr. 31.12.16	Markeds-verdi	Kurs-reserve	Renter	Utløpsdato
Buskerud Fylkeskommune	NO0010776743		3 000 000	2 998 260	99,93	2 997 980	-281	976	2017
Kredittforeningen for Spb.	NO0010697196		5 000 000	5 020 000	100,46	5 023 160	3 160	4 511	2018
Kongsberg Gruppen ASA	NO0010779770		2 000 000	2 000 000	100,02	2 000 400	400	2 947	2020
Statkraft AS	NO0010340375	S&P A- / M Baa1	0	0		0	0	120 906	2016
Tafjord Kraft AS	NO0010740400		2 000 000	1 924 560	96,20	1 924 072	-488	1 621	2020
Vardar AS	NO0010572282		5 000 000	4 907 500	110,40	5 520 000	612 500	325 000	2025
Wilh. Wilhelmsen ASA	NO0010351281		4 000 000	3 600 000	90,02	3 600 610	610	88 037	2022
Wilh. Wilhelmsen ASA	NO0010709215		1 000 000	1 002 500	98,34	983 443	-19 057	29 024	2019
Sum omløpsmidler selskapsporteføljen			22 000 000	21 452 820		22 049 665	596 845	573 021	
Total omløpsmidler			235 000 000	234 769 491		236 948 077	2 178 586	6 740 467	

Andel av balanseført verdi som er børsnoterte verdipapirer:

80,0 %

** Perp CALL 12.03.2020
 ∞ Med innløsningsrett for utsteder, CALL

* Med innløsningsrett for utsteder, CALL

Ihendehaverobligasjoner som holdes til forfall (anleggsmidler) Norsk Stat

Type obligasjon	VPS-nr./rente%	Pålydende verdi	Anskaffelses-verdi	Kurs pr. 31.12.16	Markeds-verdi	Kurs-reserve	Renter	Utløpsdato	Bokf.verdi justert for amortisering
		0	0		0	0	0		0
Sum Norsk Stat		0	0		0	0	0		0

Ihendehaverobligasjoner som holdes til forfall (anleggsmidler) fortsettelse, øvrige obligasjoner

Type obligasjon	VPS-nr.	Pålydende verdi	Anskaffelses-verdi	Kurs pr. 31.12.16	Markeds-verdi	Kurs-reserve	Renter	Utløpsdato	Bokf.verdi justert for amortisering
Oslo kommune	NO0010507023 - 5,10%	3 000 000	3 021 000	105,19	3 155 746	151 801	153 000	2018	3 003 945
Municipality F.	NO0010513526 - 4,92%	10 000 000	10 014 000	105,37	10 536 518	533 879	492 000	2018	10 002 639
Sum øvrige obligasjoner		13 000 000	13 035 000		13 692 264	685 680	645 000		13 006 584
Sum langs.obligasjoner		13 000 000	13 035 000		13 692 264	685 680	645 000		13 006 584
Total obligasjoner		248 000 000	247 804 491		250 640 341	2 864 267	7 385 467		

Andel av balanseført verdi som er børsnoterte verdipapirer:

23,1 %

NOTE 10: SPESIFIKASJON AV SERTIFIKATER "Øremerket til virkelig verdi over resultat"

Type sertifikat	VPS-nr./rente%	Pålydende verdi	Anskaffelses-verdi	Kurs pr. 31.12.16	Markeds-verdi	Renter	Kurs-reserve	Utløpsdato
Lyse AS	NO0010744048	0	0		0	31 103	0	2016
Sandnes kommune	NO0010744543	0	0		0	6 793	0	2016
Fredrikstad Energiverk AS	NO0010765357	0	0		0	21 205	0	2016
Ålesund kommune	NO0010746902	0	0		0	23 915	0	2016
Rælingen Kommune	NO0010759533	0	0		0	11 836	0	2016
Tussa Kraft AS	NO0010775224	0	0		0	16 455	0	2016
Porsgrunn Kommune	NO0010758014	5 000 000	5 003 430	99,98	4 998 910	34 079	-4 521	14.02.17
Sande Kommune	NO0010780349	2 000 000	2 000 088	100,04	2 000 807	2 358	719	06.03.17
Statkassveksel	NO0010759442	30 000 000	29 885 250	99,90	29 970 285	0	85 035	15.03.17
Bodo Kommune	NO0010781347	3 000 000	3 000 090	100,01	3 000 352	1 053	262	21.03.17
Kristiansand Kommune	NO0010779812	5 000 000	5 000 300	100,02	5 001 177	7 280	877	24.03.17
Fredrikstad Kommune	NO0010762925	2 000 000	1 998 000	99,90	1 997 959	760	-41	12.04.17
Sør-Trøndelag Fylkeskomm.	NO0010764467	5 000 000	5 000 430	99,89	4 994 321	36 881	-6 109	03.05.17
Asker Kommune	NO0010778558	5 000 000	4 994 350	99,92	4 995 946	5 616	1 596	10.05.17
Haram Kommune	NO0010767049	5 000 000	4 991 000	99,90	4 995 096	5 845	4 096	08.06.17
Statkassveksel	NO0010767171	40 000 000	39 910 000	99,77	39 906 680	0	-3 320	21.06.17
Statkassveksel	NO0010774516	25 000 000	24 900 000	99,64	24 909 600	0	9 600	20.09.17
Sum sertifikater		127 000 000	126 682 938		126 771 132	205 180	88 194	

Andel av balanseført verdi som er børsnoterte verdipapirer:

74,8 %

NOTE 11: SPESIFIKASJON AV AKSJER
"Øremerket til virkelig verdi over resultat"

Selskap	Antall aksjer	Sum pålydende	Anskaffelses-verdi	Markeds-verdi pr. 31.12.16	Kurs-reserve	Utbytte
Orkla, A-aksjer	164 650	205 813	3 227 547	12 875 630	9 648 083	411 625
Storebrand	126 829	634 145	2 748 045	5 823 988	3 075 943	0
Hafslund ASA, B-aksjer	10 000	10 000	445 332	950 000	504 668	30 000
Schibsted ASA, A-aksjer	10 798	5 399	231 761	2 139 084	1 907 323	18 897
Schibsted ASA, B-aksjer	13 798	6 899	487 128	2 518 135	2 031 007	24 147
N. Skogind., A-aksjer	12 000	12 000	1 112 849	34 080	-1 078 769	0
Norsk Hydro ASA	196 000	215 600	3 697 746	8 094 800	4 397 054	196 000
Solstad Offshore	3 950	7 900	124 615	45 425	-79 190	0
Eiendomsspar AS	16 414	102 588	1 379 681	6 089 594	4 709 913	804 286
DNB ASA	81 824	818 240	3 672 577	10 506 202	6 833 625	413 208
Telenor ASA	17 500	105 000	1 046 897	2 257 500	1 210 604	131 250
Statoil ASA	75 376	188 440	5 023 490	11 939 558	6 916 069	527 963
Olav Thon Eiendomsselskap	101 440	101 440	9 820 887	16 230 400	6 409 513	182 592
Yara International ASA	21 880	37 196	631 852	7 439 200	6 807 348	328 200
Aker ASA, A-aksjer	6 208	173 824	2 974 973	2 005 184	-969 789	62 080
Norwegian Property ASA	7 500	3 750	282 500	74 925	-207 575	750
Gjensidige Forsikring AS	51 000	102 000	3 848 715	6 971 700	3 122 985	632 400
Arcus ASA	11 400	228	498 034	507 300	9 266	0
Oslo Børs VPS Holding ASA	40 500	81 000	3 496 229	3 645 000	148 772	105 300
SpareBank 1 SR-Bank	114 200	2 855 000	2 978 033	6 937 650	3 959 618	171 300
Sum aksjer kollektivporteføljen		5 666 461	47 728 888	107 085 354	59 356 467	4 039 997
Statoil ASA	39 000	97 500	5 003 700	6 177 600	1 173 900	73 835
Yara International ASA	6 400	10 880	1 995 543	2 176 000	180 457	96 000
Eiendomsspar AS	37 000	231 250	6 652 420	13 727 000	7 074 580	1 813 000
Olav Thon Eiendomsselskap	18 500	18 500	2 159 561	2 960 000	800 440	33 300
Offentlig Eiendom AS	3 500	?	899 150	899 150	0	0
Sum aksjer selskapsporteføljen		358 130	16 710 373	25 939 750	9 229 377	2 016 135

Andel av balanseført verdi som er børsnoterte verdipapirer: 84,4 %

NOTE 12: SPESIFIKASJON AV AKSJEFOND
"Øremerket til virkelig verdi over resultat"

Aksjefond	Antall andeler	Kurs ved kjøp/fusjon	Anskaffelses-verdi	Kurs pr. 31.12.16	Markeds-verdi	Kurs-reserve
Arctic High Return class A	198,3529	1 260,38	250 000	1 268,5200	251 615	1 615
DnB USA	3 043,8049	85,74	260 978	202,6494	616 825	355 847
Pluss Europa Aksje	1 278,1428	1 946,28	2 500 000	2 515,0200	3 214 555	714 555
Pluss Europa Aksje	278,2063	1 788,33	500 000	2 515,0200	699 694	199 694
Forte Kreditt	5 466,8133	91,46	500 000	91,2200	498 683	-1 317
Forte Trønder	2 327,2977	214,84	500 000	218,6600	508 887	8 887
KLP AksjeAsia Indeks III	2 354,5790	1 061,76	2 500 000	1 110,6400	2 615 090	115 090
KLP Aksje Fremvoksende Markeder Indeks II	1 672,3237	1 494,93	2 500 000	1 508,6279	2 522 914	22 914
Fondsfinans Global Helse	98,0000	10 153,31	1 000 000	32 198,3600	3 155 439	2 155 439
SKAGEN Kon-Tiki	7 362,8648	135,8167	1 000 000	729,5200	5 371 357	4 371 357
SKAGEN Kon-Tiki	3 598,2052	416,8745	1 500 000	729,5200	2 624 963	1 124 963
Holberg Norden	12 137,4542	164,7792	2 000 000	358,5900	4 352 370	2 352 370
Fondsfinans Norge	552,1320	3 622,3222	2 000 000	9 078,6500	5 012 613	3 012 613
Fondsfinans Norge	387,4501	5 161,9550	2 000 000	9 078,6500	3 517 524	1 517 524
Landkreditt Kina	6 816,8620	293,3901	2 000 000	281,5300	1 919 151	-80 849
Sum aksjefond			21 010 978		36 881 679	15 870 702

Andel av balanseført verdi som er børsnoterte verdipapirer: 100,0 %

NOTE 13: SPESIFIKASJON AV EGENKAPITALBEVIS
"Øremerket til virkelig verdi over resultat"

Selskap	Antall	Sum pålydende	Anskaffelses-verdi	Markeds-verdi pr. 31.12.16	Kurs-reserve	Utbytte
Sp.bank 1 SMN	121 792	2 435 840	4 102 791	7 886 032	3 783 241	274 032
Sp.bank 1 Nord-Norge	108 289	1 949 202	2 452 723	5 658 100	3 205 377	256 578
Sp.banken More	8 148	814 800	968 912	2 069 592	1 100 680	93 702
Sp.banken Vest	13 010	325 250	532 775	629 684	96 909	14 311
Sp.banken Øst	27 500	275 000	3 096 305	1 430 000	-1 666 305	90 750
Skue sparebank	4 000	120 000	435 615	398 000	-37 615	18 000
Sparebanken Sør	16 130	1 613 000	3 006 180	1 471 863	-1 534 318	145 170
Sum egenkapitalbevis		7 533 092	14 595 301	19 543 271	4 947 970	892 543

Andel av balanseført verdi som er børsnoterte verdipapirer: 100,0 %

NOTE 14: KURSREGULERINGSFOND OG FOND FOR UREALISERTE GEVINSTER

Kursreserve	31.12.16	31.12.15	Endring
KURSREGULERINGSFOND			
Kollektivporteføljen:			
Obligasjoner vurdert som omløpsmidler	1 581 742	-393 626	1 975 367
Sertifikater	88 194	192 530	-104 336
Aksjeportefølje	59 356 467	48 391 548	10 964 919
Aksjefond	15 870 702	17 625 841	-1 755 139
Egenkapitalbevis	4 947 970	1 693 646	3 254 324
TOTALT KURSREGULERINGSFOND	81 845 074	67 509 940	14 335 135

FOND FOR UREALISERTE GEVINSTER**Selskapsporteføljen:**

Obligasjoner vurdert som omløpsmidler	596 845	1 109 000	-512 155
Sertifikater	0	0	0
Aksjer	9 229 377	4 707 938	4 521 439
TOTALT FOND FOR UREALISERTE GEVINSTER	9 826 222	5 816 938	4 009 284

NOTE 15: INNSKUTT EGENKAPITAL

Av bedriftene pensjonskassen er opprettet for har Ganger Rolf ASA og Bonheur ASA skutt inn kr 3.500.000 i kjernekapital (ansvarlig lånekapital) mot et innskuddsbevis. Det er avsatt kr. 52.500 (1,5 %) i renter for 2016.

NOTE 16: FORDRINGER INKLUDERT BANKINNSKUDD

Fordringer	31.12.15	Selskaps- portefølje	Kollektiv- portefølje
Fordringer medlemsbedriftene*	166 307		166 307
Bankinnskudd inkl. renteinntekter	40 374 124	27 451 493	12 922 631
Totalt	40 540 431	27 451 493	13 088 938

*Fakturering av premie blir foretatt pr. 1. januar hvert år på grunnlag av aktuarberegnet premie for året. Fakturaene er basert på kvartalsvise oppstillinger fra aktuar. Det blir etterfakturert en til to ganger i året.

NOTE 17: SOLVENSMARGINKRAV (NOK 1.000)

SOLVENSMARGINKRAV

	31.12.16	31.12.15	31.12.14	31.12.13	31.12.12	31.12.11
Solvensmarginkrav	17 650	17 729	17 433	17 280	16 236	15 767
Solvensmarginkapital	67 965	58 121	44 635	31 185	79 384	76 636
Solvensmarginkapital i prosent av solvensmarginkrav	385,1 %	327,8 %	256,0 %	180,5 %	488,9 %	486,1 %

NOTE 18: KAPITALAVKASTNING (Hardy's formel)
(alle beløp i NOK 1000)

	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2009
Markedsvurdert portefølje	533 279	579 654	567 746	552 147	521 968	509 203	529 115	504 803
Kursreguleringsfond	81 845	67 510	70 709	68 205	46 805	43 390	72 240	58 043
Portefølje vurdert til anskaffelseskost	451 434	512 145	497 036	483 942	475 163	465 812	456 875	446 760
Finansinntekter (F)	19 005	20 630	30 495	30 685	17 936	18 139	16 567	19 165
Finanskostnader	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto finansinntekter	19 005	20 630	30 495	30 685	17 936	18 139	16 567	19 165
Avsetning til kursreguleringsfond	14 335	-3 199	2 504	21 401	3 415	-28 850	14 197	50 666
Netto finansinntekter justert for kursregulering	33 340	17 431	32 999	52 086	21 351	-10 711	30 764	69 831
Beregnet avkastning:	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2009
Verdijustert kapitalavkastning *)	6,18 %	3,09 %	6,07 %	10,19 %	4,23 %	-2,04 %	6,13 %	15,97 %
Kapitalavkastningsrenten(Hardy's formel)*)	4,02 %	4,17 %	6,42 %	6,61 %	3,89 %	4,01 %	3,74 %	4,46 %
Dietz Metode (fra 2010):								
Verdijustert	6,43 %	3,17 %	4,20 %	11,35 %	4,35 %	-1,62 %	8,32 %	
Bokført	4,00 %	4,46 %	4,29 %	7,50 %	3,95 %	6,84 %	5,27 %	
Selskapsporteføljen, verddivurdert	11,05 %	6,93 %	8,16 %	3,08 %				

*) I hht rundskriv fra Finanstilsynet datert 27.02.02

Se også note 27 for beregning for kollektivporteføljen separat.

NOTE 19: LØNN- OG DRIFTSKOSTNADER

Det er ikke bokført honorarer til styrets medlemmer i perioden 1. januar til 31. desember 2016, bortsett fra kr. 25.000 til eksternt styremedlem. For revisjon er det betalt kr. 159.450. Det er også betalt konsulenthonorarer kr. 49.322 i forbindelse med internkontrollforskriften.

NOTE 20: ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Pensjonskassen har inngått avtale med Fred. Olsen & Co. om leie av personell, tilgang til kompetanse og lokaler. Godtgjørelsen for disse tjenestene justeres årlig og er basert på antatt personalkostnader samt markedsleie for lokaler sentralt i Oslo.

NOTE 21: FLYTTING

Fra oktober 2015 har Pensjonskassen tatt alle fripoliser på egen bok. Ved utgangen av 2016 var det 6 fripoliser på "egen bok". Det blir ikke friggitt premie ved fratredelse med personer som hadde vært ansatt under ett år.

NOTE 22: OVERSKUDDSFORDELING

Disponeringer	31.12.16	Selskapsportefølje		Kollektivportefølje
		Ikke teknisk regnskap	Teknisk regnskap	
Årets resultat før skatt	17 399 141	8 810 741		8 588 400
Skatt	-66 589	-66 589		
Årets resultat etter skatt	17 332 552	8 744 152		8 588 400
Disponeringer:				
Administrasjonsresultat overføres til egenkapital	1 422 427	1 422 427		
Risikoresultat:	177 469			
Renteresultat kollektivporteføljen:	7 604 471			
Dette fordeles fond	7 781 940			
herav sum til pensjonistenes overskuddsfond	4 270 046	4 270 046		4 270 046
herav sum til premiefond	3 280 979	3 280 979		3 280 979
herav sum til premiereserven (resultat tilordnet fripoliser)	42 891	42 891		42 891
herav sum til risikoutjevningfondet	177 469	177 469		177 469
herav sum til egenkapital (20% av overskudd fripoliser)	10 554	10 554	10 554	
	7 781 940			
Avsetning til tilleggsavsetning		0		
Avsetning til risikoutjevningfondet	82 877	82 877		82 877
Avsetning til erstatningsavsetning	734 137	734 137		734 137
	817 014	0		
Renteresultat selskapsporteføljen overføres til egenkapital		7 377 760	7 377 760	
Skatt		-66 589	-66 589	
Sum disponert		17 332 552	8 744 152	8 588 400

NOTE 23:

SKATT

Betalbar skatt	31.12.16	01.01.16	Endring i året
Beregning av utsatt skatt:			
Fremførbart underskudd	94 454 646	82 759 404	11 695 242
Verdiregulering av verdipapirer utenfor fritaksmetoden	-34 713 030	-68 618 939	33 905 909
Grunnlag utsatt skattefordel	59 741 616	14 140 465	45 601 151
Beregnet utsatt skattefordel	14 935 404	3 535 116	11 400 288
Balanseført utsatt skattefordel	0	0	0
Pensjonskassen har valgt å ikke balanseføre utsatt skattefordel.			
Beregning av betalbar skatt:			
Resultat før skatt	9 071 088		
Overført fra RUF	-260 346		
Resultat før skatt etter disponering	8 810 742		
Permanente forskjeller	-6 170 849		
Endring midlertidige forskjeller	-14 335 135		
Grunnlag betalbar skatt	-11 695 242		
Benyttet underskudd fra tidligere år	0		
Skattepliktig inntekt 2013	0		
Betalbar skattekostnad inntekt	0		
Skattepliktig formue (netto formueverdier)	44 402 531		
Betalbar skattekostnad formue(0,15% av netto formueverdier)	66 589		

Skattekostnad 2016:

Inntektsskatt	0
Formuesskatt	66 589
Årets skattekostnad	66 589

Beregning av årets skattekostnad av skattepliktig inntekt

Resultat før skattekostnad	9 071 088
Skatt av resultat før skattekostnad 25 %	0
Skatteeffekt permanente forskjeller	-1 542 712
Ikke balanseført endring i utsatt skatt	11 400 288
Korreksjon tidligere år	0
Sum skattekostnad	0
Effektiv skattesats	0,0 %

NOTE 24:

	Innskutt egenkapital	Fond for urealiserte gevinster	Risikoutjevningss-fond	Opptjent egenkapital	Oppreservering K2013FT finansiert med egenkapital	Sum
Utgående balanse 31.12.07	3 500 000			46 386 639		49 886 639
Implementering ny lov og forskrift	0	90 875	11 317 831			11 408 706
Inngående balanse 01.01.08	3 500 000	90 875	11 317 831	46 386 639	0	61 295 345
Årets resultat 2008		687 125		1 750 939		2 438 064
Utgående balanse 31.12.08	3 500 000	778 000	11 317 831	48 137 578	0	63 733 409
Årets resultat 2009		390 700	1 011 070	2 141 477		3 543 247
Utgående balanse 31.12.09	3 500 000	1 168 700	12 328 901	50 279 055	0	67 276 656
Årets resultat 2010		-183 342	649 818	2 114 732		2 581 208
Utgående balanse 31.12.10	3 500 000	985 358	12 978 719	52 393 787	0	69 857 864
Årets resultat 2011		-453 049	888 018	2 386 842		2 821 810
Utgående balanse 31.12.11	3 500 000	532 308	13 866 737	54 780 629	0	72 679 674
Årets resultat 2012		452 021	547 928	2 639 944		3 639 892
Utgående balanse 31.12.12	3 500 000	984 327	14 414 665	57 420 573	0	76 319 566
Årets resultat 2013		437 012	-14 414 665	2 360 707	-7 852 517	-19 469 464
Utgående balanse 31.12.13	3 500 000	1 421 339	0	59 781 280	-7 852 517	56 850 102
Årets resultat 2014		1 373 949	1 843 274	3 277 063		6 494 287
Utgående balanse 31.12.14	3 500 000	2 795 288	1 843 274	63 058 343	-7 852 517	63 344 389
Årets resultat 2015		3 021 650	80 844	2 289 156		5 391 651
Utgående balanse 31.12.15	3 500 000	5 816 938	1 924 118	65 347 500	-7 852 517	68 736 040
Årets resultat 2016		4 009 284	260 346	4 734 869		9 004 499
Utgående balanse 31.12.16	3 500 000	9 826 222	2 184 464	70 082 369	-7 852 517	77 740 539

NOTE 25: VIRKELIG VERDI-HIERARKI OG FINANSIELL MARKEDSRISIKO**Virkelig verdi-hierarki**

	Balansført verdi pr. 31.12.16	Verdsettelse basert på noterte priser i aktivt marked Nivå 1	Verdsettelse basert på oberverbare markedsdata Nivå 2
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet			
Obligasjoner	236 948 077	0	236 948 077
Sertifikat	126 771 132	94 786 565	31 984 567
Aksjer	133 025 104	112 309 360	20 715 744
Egenkapitalbevis	19 543 271	19 543 271	0
Aksjefond	36 881 679	36 881 679	0
	553 169 264	263 520 875	289 648 388

Finansiell markedsrisiko

Pensjonskassen er i denne sammenheng utsatt for markedsrisiko, kredittrisiko samt likviditetsrisiko. Både obligasjoner og aksjer/egenkapitalbevis er utsatt for markedsrisiko som for en stor del avhenger av rente og børsutviklingen i Norge. For Pensjonskassen vil således risikoen bestå i en fare for at avkastningen ikke er tilstrekkelig til å dekke garanterte renter (p.t. 2,5% / 2,0%) samt fare for tap.

Kredittrisikoen er begrenset da en stor andel av anleggsmidlene (holdt til forfall) kr. 13 mill. (2015 kr. 13 mill.) samt de finansielle eiendelene er plassert i obligasjoner utstedt av kommunale eller kommunalt eide selskaper. Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi (kr. 530 mill.) (2015: kr. 517 mill.) er plassert med kr. 355 mill. i obligasjoner, kr. 163,5 mill. i aksjer og andeler samt kr. 13,1 mill. i kontanter i bank.

Statsgaranterte obligasjoner og statssertifikater utgjør kr. 126 mill. (ca. 35 % av obligasjonsporteføljen). De øvrige obligasjonsutstederne består ellers av kommunale, fylkeskommunale, statlige tilknyttede selskaper, sparebanker og relativt solide norske utstedere. Dette er normalt sett regnet som likvide verdipapirer.

Akse-, aksjefond- og egenkapitalbevisporteføljen (i kollektivporteføljen) hadde ved utgangen av 2015 en verdi på 139,9 mill. I løpet av 2016 steg verdiene samtidig som det ble relativisert gevinster ved salg. Ved årsslutt hadde porteføljen en verdi på kr. 163,5 mill. per 31.12.2016. Anskaffelsesverdien på disse verdipapirene var totalt kr. 83,3 mill. ved utgangen av 2016 - en merverdi tilsvarende ca. kr. 80,2 mill. Likviditetsrisikoen er begrenset ved at porteføljen består av relativt solide, børsnoterte og likvide papirer.

Det har alltid vært og fortsetter å være styrets ansvar til enhver tid å påse at de investeringer Pensjonskassen foretar sikrer medlemmenes midler i størst mulig grad. Gjennom beregninger (blant annet stresstester) holder styret seg jevnlig oppdatert i forbindelse med endringer i børsverdier samt rentenivå. Markedsverdiene på pensjonskassens aksje, aksjefond og egenkapitalbevisportefølje har økt både i 2012, 2013, 2014, 2015 og fortsatt i 2016. Styret bekrefter at den finansielle risikohåndtering i perioden 2007 - 2016 har fungert tilfredsstillende.

Obligasjonsporteføljen

Pensjonskassen har plassert en vesentlig del av kollektivporteføljen (kr. 533,3 mill.) i obligasjoner og sertifikater (kr. 354 mill. - ca. 66%). Av dette er kr. 126 mill. (35%) plassert i norske statsobligasjoner, norske flyker og kommuner. De resterende obligasjoner er hovedsakelig holdt i kommunale, fylkeskommunale og statlig tilknyttede selskaper, banker/sparebanker og relativt solide norske foretak. Likviditeten og kredittverdigheten i alle disse verdipapirene ansees som tilfredsstillende (hovedsakelig børsnoterte papirer).

Aksjeporteføljen

Jfr. forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper §5-13. skal det redegjøres for risikoprofilen i Pensjonskassens aksjeportefølje per årsslutt og gjennom året.

Pensjonskassens plasseringer i aksjer, egenkapitalbevis og aksjefond basert på markedsverdier beløp seg til kr. 163,5 mill. 31.12.16 (2015: kr. 139,9 mill.) og utgjorde derved 26,8 % av den totale balanse per 31.12.2016 (kr. 609 mill.).

Akse- og egenkapitalbevisporteføljen er i sin helhet klassifisert som omløpsmidler (kr. 163,5 mill.). Omlag 12 % av investeringene er i egenkapitalbevis og resten består hovedsakelig av aksjer i relativt store, solide norske børsnoterte selskaper. Likviditeten i alle disse verdipapirene ansees som tilfredsstillende. Omsetningen av aksje- og egenkapitalbevisporteføljen har vært relativt begrenset over de siste 5 - 10 år. Markedsverdien av aksjeporteføljen er til enhver tid avhengig av børsverdiene.

Av aksjeporteføljen er ca. 89% børsnotert. Hele egenkapitalbevis- og aksjefondporteføljen er børsnotert.

Forsikringsteknisk risiko (virkning av endringer i forutsetninger)

Aktuar (Mercer) er engasjert for oppfølging av forsikringsteknisk risiko. Aktuar er i normal dialog med Finanstilsynet i relasjon til tariff/risiko.

Pensjonskassens premietariff var lagt om med virkning for balansetidspunktet 31.12.2012 på følgende måte: Premierserven og premietariffen er lagt over fra "K2005 tariff med Mercer-tillegg" til "K2005 med Finanstilsynets minstekravstariff". For pensjonister fra før 01.01.2008 er tariffen endret fra "K2005 med Mercer-tillegg" til en ren "K2005-tariff". Oppreservering for dette utgjorde kr. 1,4 mill. og ble finansiert av årets overskudd for 2011. Det ble ikke forestatt ytterligere oppreservering i 2012 i påvente av publisering av endelig tariff for K2013.

Under henvisning til Finanstilsynets brev av 16.12.2011 og 20.02.2012 ble det foretatt en forskuddsvis oppreservering for finansiering av en varslet kommende endring av dødlighetstariffen fra dagens K2005 til den forventede K2013. Oppreserveringen utgjorde kr. 1,6 mill.

Det ble foretatt full oppreservering til tariffen "K2013" i henhold til Finanstilsynets regler og instruksjoner per 31.12.2013.

Stresstester og kapitaldekning

Styret har kvartalsvis gjennom året vurdert beregninger ("stresstest") som har vist at Pensjonskassen er tilfredsstillende dekket i ved nedgang i børsverdier samt store variasjoner i rentenivået (hovedsakelig "lange renter"). Stesstester pr. 31.12 og 30.06 er sendt Finanstilsynet på fastlagt skjema. Bufferkapitalutnyttelse ved årsslutt 2016 var beregnet til 56% (Stresstest I).

Kapitaldekningen i Pensjonskassen er per 31. desember 2015 ble beregnet til 22,05 % (Det er ikke lenger krav til utregning av kapitaldekning). Nødvendig kapitaldekning var 8%. Med en beregnet kjernekapital på kr. 60,9 mill. hadde Pensjonskassen da egenkapital med kr. 38,8 mill. utover minstekravet.

NOTE 26: TILBAKEBETALING TIL MEDLEMSBEDRIFTENE (fra premiefond)

I henhold til Lov om Foretakspensjon (LOF 2000), vedtatt med ikrafttredelse fra og med regnskapsåret 2001, skal midler som overstiger 6 ganger gjennomsnittlig premie for inneværende år og siste to års premie (hovedregel) tilbakeføres til den enkelte medlemsbedrift. Midlene som tilbakeføres vil bli skattlagt på mottagers hånd (nå 26%).

I perioden 2001 til 2005 ble det tilbakeført ca. kr. 165 mill. til medlemsbedriftene.

Aktuarberegnet premie for 2016 var kr. 24,1 mill. (2015: kr. 23,1 mill.) (eksklusive engangspremie for pensjonsregulering). Basert på premier for de siste tre år er beregnet gjennomsnittlig premie kr. 24,5 mill. Maksimal grense for det totale premiefondet er således kr. 146,8 mill. ved utgangen av 2016. Per 31.12.2016 var det totale premiefondet bokført til kr. 51,4 mill. (2015: kr. 58,3 mill.).

Det er variasjoner i både premie og størrelse på premiefondene for hver enkelt av medlemsbedriftene. Premiefond er beregnet for hver enkelt medlemsbedrift pr. 31.12.2016 og sammenlignet med beregning av maksimal størrelse av premiefondet. Beregningen tilsier at det er en medlemsbedrift hvor det vil være nødvendig å tilbakeføre midler fra premiefondet til medlemsbedriften. Tilbakeføringen vil skje i 2017.

NOTE 27: RESULTATANALYSE

Elementanalyse	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Risikoresultat - Død	915 413	-2 835 013	-3 060 964	283 760	-1 618 554	-4 234 331	515 541	2 334 512
Risikoresultat - Ufor	2 082 245	-3 068 185	2 801 395	3 106 606	2 718 360	6 002 075	866 415	642 463
Risikoresultat - Langt liv	-2 642 719	3 940 455	3 946 117	-3 566 844	1 723 262	2 461 654	-941 269	4 623 683
Sum risikoresultat	354 939	-1 962 743	3 686 548	-176 479	2 823 069	4 229 397	440 687	7 600 658
Krav til avkastning iht grunnlagsrenten	-8 910 805	-10 006 414	-9 596 553	-10 064 699	-8 091 590	-7 342 186	-8 861 664	-8 302 644
Brutto avkastning på kapital	24 516 958	18 920 305	26 982 445	28 992 642	14 509 397	16 743 706	14 522 430	16 928 364
Renteresultat	15 606 153	8 913 890	17 385 892	18 927 943	6 417 808	9 401 520	5 660 766	8 625 720
Beregnete omkostninger	5 098 051	4 893 083	4 769 653	4 266 119	4 310 927	4 055 083	4 022 190	3 840 454
Faktiske omkostninger	-3 675 623	-3 712 861	-3 252 430	-3 212 113	-3 150 382	-3 215 167	-3 128 758	-3 096 187
Administrasjonsresultat	1 422 427	1 180 222	1 517 223	1 054 007	1 160 545	839 916	893 432	744 267

Resultatanalyse 2015

	Selskaps portefølje	Kollektiv portefølje	Sum	Sum	Sum	Sum
	2016	2016	2016	2015	2014	2013
Premieinntekter	4 536 836	24 750 072	29 286 908	26 333 006	28 594 975	32 962 027
Uavløpt premie	0	0	-	-	-	-
Annen forsikringsrelatert inntekt	0	0	-	-	-	-
Pensjonsutbetaling	0	-18 707 152	-18 707 152	-18 839 213	-17 973 969	-17 298 209
Overføringer (netto)	0	0	-	-10 171 264	-15 663 956	-21 282 024
Endring premiereserve	0	-14 037 573	-14 037 573	-3 157 622	4 441 817	-36 175 121
Frigjort adm.reserve	561 215	-561 215	-	-	-	-
Driftskostnader	-3 675 623	0	-3 675 623	-3 712 861	-3 791 649	-3 731 059
Rentegaranti premiereserve	0	8 910 805	8 910 805	8 765 433	9 596 553	8 813 729
Forsikringsteknisk resultat	1 422 427	354 937	1 777 365	-782 521	5 203 770	-36 710 657
<i>Herav administrasjon og drift</i>	<i>440 303</i>					
<i>Herav rentegaranti og øvrig premietillegg</i>	<i>982 124</i>					
Finansinntekt	7 554 962	33 013 604	40 568 566	20 093 493	33 961 962	52 435 116
Finanskostnader	-171 875	0	-171 875	-171 875	-171 875	-171 875
Endring urealisert verdi / kursreguleringsfond	0	-14 335 133	-14 335 133	3 199 502	-2 504 107	-21 400 523
Andre forv. kostnader (inkl. rente ansv. lån)	-5 327	0	-5 327	-5 012	-4 206	-4 338
Rentegaranti premiefond	0	-1 458 317	-1 458 317	-1 101 655	-993 822	-1 193 315
Rentegaranti Pensjonistenes Overskuddsfond (POF)	0	-65 333	-65 333	-139 327	-42 881	-57 656
Rentegaranti premiereserve	0	-8 910 805	-8 910 805	-8 765 433	-9 596 553	-8 813 729
Finansresultat	7 377 760	8 244 016	15 621 776	13 109 693	20 648 519	20 793 681
Årsresultat - gammel regnskapsoppstilling	8 800 187	8 598 954	17 399 141	12 327 172	25 852 289	-15 916 977
Resultat før skattekostnad - ny regnskapsoppstilling						
- Teknisk regnskap				10 021 381	8 131 369	22 589 662
- Ikke teknisk regnskap				7 377 760	4 195 803	3 262 627
Resultat før skattekostnad / Resultat før særlige avsetninger				17 399 141	12 327 172	25 852 289
Disponeringer				Sum	Sum	Sum
				2016	2015	2014
Administrasjonsresultat (føres til/fra Egenkapital)				1 422 427	1 180 222	1 517 223
Risikoresultat (til Premiefond / POF.) - fra Risikoutjevningf. hvis negativ			177 469			
Renteresultat - kollektivporteføljen (til Premiefond/POF) - fra Tilleggsavs. hvis negativ			7 604 471			
Fra risikoresultat og renteresultat				7 781 940	8 718 962	21 072 440
- til Premiefond		3 280 979				
- til Pensjonistenes overskuddsfond		4 270 046				
- til Premiereserven		42 892				
- til Risikoutjevningfondet		177 469				
- til Egenkapitalen		10 554				
		7 781 940				
- Avs. til Risikoutjevningfondet (rentegodskrift i hht FVL's §9-9),tidl. sikkerhetsfond)				82 877		
- Avsetning til Erstatningsavsetning (rentegodskrift i hht FVL's §9-9)				734 137		
Sum teknisk regnskap				10 021 381	8 131 370	22 589 662
Renteresultat - selskapsporteføljen (til Egenkapital)				7 377 760	4 195 803	3 262 627
Sum disponeringer				17 399 141	12 327 173	25 852 289
Til risikoutjevningfond (tidligere sikkerhetsfond)						
Skatt				-66 589	-65 218	-128 839
Årsresultat for særlige avsetninger				17 332 552	12 261 955	25 723 450

	Endring 2016		31.12.15	31.12.14	31.12.13
	31.12.16	(netto)			
Forsikringsfond					
Premiereserve og ertatningsreserve	371 239 090	14 814 601	356 424 489	355 112 319	359 447 147
Tilleggsavsetninger	21 805 219	0	21 805 219	22 373 721	22 513 110
Premiefond	51 388 823	-6 943 844	58 332 667	44 066 180	39 752 873
Pensjonsistenes overskuddsfond	4 317 081	-909 588	5 226 668	11 146 130	3 430 460
Risikoutjevningfond	2 184 464	260 346	1 924 118	1 843 274	0
Forsikringsfond (gammel regnskapsoppstilling)	450 934 677	7 221 515	443 713 162	434 541 625	425 143 590
Kursreguleringsfond	81 845 074	14 335 134	67 509 940	70 709 443	68 205 335
Forsikringsfond (ny regnskapsoppstilling)	532 779 751	21 556 649	511 223 101	505 251 067	493 348 925
4% andel av forsikringsfond (ref. Kapitalforvaltningsforskriften)	21 311 190		20 448 924	20 210 043	19 733 957

Avkastning

Kapitalavkastning I (Hardy's formel - bokført)
 Kapitalavkastning II (Verdijustert)
 Dietz formel (Verdijustert)
 Dietz formel (Bokført)

31.12.2016			31.12.2015		
Kollektiv- porteføljen	Selskaps- porteføljen	Totalt	Kollektiv- porteføljen	Selskaps- porteføljen	Totalt
		4,02 %			4,17 %
		6,18 %			3,09 %
6,43 %	11,05 %		3,17 %	6,93 %	
4,08 %			4,46 %		

Spesifikasjon av resultatet for 2016

	Renteresultat		Risikoresultat	
	Aktive	Pensjonister	Aktive	Pensjonister
Fred. Olsen & Co.	1 228 024	2 791 782	16 784	100 700
Fred. Olsen Spedisjon AS	9 966	209 540	-	7 397
Fred. Olsen Insurance Services AS	42 337	198 237	-	3 441
AS Quatro	54 402	-	674	0
Fred. Olsen Energy ASA	286 758	96 165	5 604	1 883
Fred. Olsen Fly-og Luftmateriell AS	74 394	23 748	656	154
Fred. Olsen Ocean AS	137 516	44 973	2 554	821
Fred. Olsen Marine Services AS	633 059	518 139	9 626	11 804
Stavnes Byggeselskab AS	5 012	-	137	0
Fred. Olsen Travel AS	120 071	172 478	2 468	2 287
Fred. Olsen Renewables AS	481 552	120 070	6 974	298
Fred. Olsen Windcarrier AS	170 845	-	2 533	0
Fred. Olsen United AS	670	-	-	0
Fripoliser - "egen bok"	52 772	-	674	0
Sum	3 297 378	4 175 132	48 684	128 785

Spesifikasjon av premier og balanser per 31.12.2016

	Premier 2016	Brutto Premiereserve 31.12.2016	Premiefond 31.12.2016	Overskuddsfond 31.12.2016
Fred. Olsen & Co.	8 602 022	187 803 071	4 995 669	58 914
Fred. Olsen Spedisjon AS	133 045	10 782 971	775 087	-306
Fred. Olsen Insurance Services AS	143 341	11 037 153	3 143 844	335
AS Quatro	208 714	3 136 524	699 625	0
Fred. Olsen Energy ASA	2 957 280	18 831 834	4 038 602	-132
Fred. Olsen Fly-og Luftmateriell AS	300 714	4 434 256	1 494 761	37
Fred. Olsen Ocean AS	1 122 998	9 183 367	1 974 060	13
Fred. Olsen Marine Services AS	5 159 928	60 576 943	14 935 149	19 835
Stavnes Byggeselskab AS	53 968	332 332	40 097	0
Fred. Olsen Travel AS	905 266	17 087 792	878 722	-1 822
Fred. Olsen Renewables AS	3 407 363	25 063 125	13 818 739	-29 838
Fred. Olsen Windcarrier AS	1 102 302	7 852 761	4 545 585	0
Fred. Olsen United AS	-	-	48 881	0
Fripoliser - "egen bok"	-	13 587 436	-	0
Sum	24 096 941	369 709 565	51 388 821	47 036

Kontantstrømanalyse

NOK 1.000	2016	2015
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Innbetalte premier	11 406	26 084
Utbetalte pensjoner og forsikringsytelser	-18 265	-18 162
Utbetaling til tidligere medlemsbedrifter (tilbakebetaling fondsmidler)	0	0
Utbetalinger ved flyttinger	0	-10 740
Utbetalinger til forr.fører, revisor, aktuar m.v.	-3 845	-3 878
Innbetalinger av renter	8 223	10 083
Innbetalinger av utbytte	6 949	4 186
Diverse finansposter	-8	-11
Periodiseringsposter	0	0
Utbetalinger av skatt	-65	-129
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	4 395	7 432
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Innbetalinger på lån til kunder m.v.	0	0
Utbetalinger for kjøp av finansielle omløpsmidler	-298 484	-382 059
Innbetalinger for salg av finansielle omløpsmidler	298 900	356 796
Utbetalinger ved kjøp av finansielle anløpsmidler	0	0
Innbetalinger ved salg av finansielle anløpsmidler	4	15 039
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	420	-10 224
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Utbetalinger av renter ansvarlig lån	0	0
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	0	0
Netto kontantstrøm for perioden	4 815	-2 792
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	4 815	-2 792
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter IB	35 559	38 351
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter UB	40 374	35 559

Oppstilling over endringer i egenkapitalen

	Innskutt egenkapital	Fond for urealiserte gevinster	Risiko- utjevnings- fond	Opptjent egenkapital	Oppreservering K2013FT finansiert med egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital pr. 31.12.07	3 500 000			46 386 639		49 886 639
Implementering ny lov og forskrift	0	90 875	11 317 831			11 408 706
Inngående balanse 01.01.08	3 500 000	90 875	11 317 831	46 386 639	0	61 295 345
Totalresultat 2008		687 125		1 750 939		2 438 064
Egenkapital 31.12.2008	3 500 000	778 000	11 317 831	48 137 578	0	63 733 409
Totalresultat 2009		390 700	1 011 070	2 141 477		3 543 247
Egenkapital 31.12.2009	3 500 000	1 168 700	12 328 901	50 279 055	0	67 276 656
Totalresultat 2010		-183 342	649 818	2 114 732		2 581 208
Egenkapital 31.12.2010	3 500 000	985 358	12 978 719	52 393 787	0	69 857 864
Totalresultat 2011		-453 049	888 018	2 386 842		2 821 810
Egenkapital 31.12.2011	3 500 000	532 308	13 866 737	54 780 629	0	72 679 674
Totalresultat 2012		452 021	547 928	2 639 944		3 639 892
Egenkapital 31.12.2012	3 500 000	984 327	14 414 665	57 420 573	0	76 319 566
Totalresultat 2013		437 012	-14 414 665	2 360 707	-7 852 517	-19 469 464
Egenkapital 31.12.2013	3 500 000	1 421 339	0	59 781 280	-7 852 517	56 850 102
Totalresultat 2014		1 373 949	1 843 274	3 277 063	0	6 494 287
Egenkapital 31.12.2014	3 500 000	2 795 288	1 843 274	63 058 343	-7 852 517	63 344 389
Totalresultat 2015		3 021 650	80 844	2 289 156	0	5 391 651
Egenkapital 31.12.2015	3 500 000	5 816 938	1 924 118	65 347 500	-7 852 517	68 736 040
Totalresultat 2016		4 009 284	260 346	4 734 869	0	9 004 499
Egenkapital 31.12.2016	3 500 000	9 826 222	2 184 464	70 082 369	-7 852 517	77 740 539

KPMG AS
Sørkedalsveien 6
Postboks 7000 Majorstuen
0306 Oslo

Telephone +47 04063
Fax +47 22 60 96 01
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til styret i Fred Olsen & Co's Pensjonskasse

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Fred Olsen & Co's Pensjonskasses årsregnskap som viser et totalresultat på kr 9 004 499. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner

Offices in:

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserede revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Oslo	Flærum	Mo i Rana	Slord
Alla	Finnsnes	Molde	Strauma
Arendal	Hamar	Skien	Trondheim
Bergen	Haugesund	Sandnessjøen	Iynst
Bodo	Kristvik	Stavanger	Alesund
Drammen	Kristiansund		

nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo 30. mars 2017
KPMG AS

Geir Moen
Statsautorisert revisor

Fred. Olsen & Co.'s Pensjonskasse

Beretning fra aktuar 2016

Årets bruttopremie i hht § 9-2 i lov om foretakspensjon, utgjør TNOK 24 097. Premien er beregnet på tariffgrunnlaget K2013FT (Finanstilsynets minstekrav), KU-tariffen for uførhet og med grunnlagsrente på 2 %.

Premiereserven pr. 31.12.2016 er beregnet til TNOK 369 752 (inkl oppregulerte fripoliser). Premiereserven er beregnet med tariffgrunnlag K2013FT (Finanstilsynets minstekrav) KU-tariffen for uførhet. Premiereserven er beregnet med en grunnlagsrente på 2,5 % for opptjening frem til 01.01.2015. Den gjennomsnittlige grunnlagsrenten på premiereserven utgjør 2,44 % pr. 31.12.2016.

Premiereserven inkluderer administrasjonsreserve som utgjør 3,0 % av netto premiereserve for kollektivporteføljen og 12% for fripoliseporteføljen.

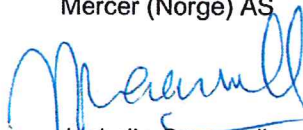
Av resultatet er det disponert til risikoutjevningssfond sin andel av renteoverskuddet. Erstatningsavsetning per 31.12.2016 er tilstrekkelig for å dekke ett års risikopremie for uførepensjon. Resten av resultatet er fordelt etter regelverket til premiefond, pensjonistenes overskuddsfond og til oppskrivning av fripolisene. Det siste beløpet inngår i premiereserven 31.12.2016.

Utløsningsavtalen med henholdsvis Silver og DNB ble oppsagt i 2015, slik at fra og med høsten 2015 tas fripoliser opp på egen balanse. Det er pr. 31.12.2016 6 fripoliser på egen balanse.

Vi bekrefter at pensjoner og eventuelle tillegg fra premiefond og pensjonistenes overskuddsfond er fastsatt i samsvar med bestemmelser i lov om foretakspensjon.

Vi bekrefter videre at det forsikringstekniske oppgjør og fordeling av pensjonskassens overskudd og fond slik det fremgår av resultatregnskap og balanse, er fastsatt i samsvar med bestemmelsene i lov om forsikringsvirksomhet og lov om foretakspensjon.

Oslo den 30. mars 2017
Mercer (Norge) AS

Isabelle Graasvoll
Aktuar